

СОВЕТ ХАЛҚИ ПАРТИЯ РАҲБАРЛИГИДА, МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ БАЙРОҒИ ОСТИДА КОММУНИСТИК ЖАМИЯТ ҚУРАДИ

БҮТҮН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

«КИЗИЛ УЗБЕКИСТОН»

УЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ
МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ
СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«КИЗИЛ УЗБЕКИСТОН» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО
КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО
СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

43-йил чикиши
№ 260 (12.009)

Шанба, 4 ноябрь 1961 йил

Баҳоси 2 тийин.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

II. ПАРТИЯНИНГ ХАЛҚ МОДДИЙ ФАРОВОНЛИГИНИ ЮКСАЛТИРИШ СОҲАСИДАГИ ВАЗИФАЛАРИ

а) СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВА УМРИН УЗАТИРИШ ТҒҒИСИДА ҒАМХҲҲЛИК

Социалистик давлат бутун аҳоли соғлигини сақлаш ва доим яхшилаб бориш тўғрисида ғамхўрлик қилиш вазифасини ўз зиммасига олган бирдан-бир давлатдир. Бу вазифанинг бажарилиши бир қатор социал-иқтисодий ва медицина тadbирлари билан таъминланади. Касалликларнинг олдини олишга ва уларни қатъий камайтиришга, кўп тарқалган юқумли касалликларни тугатишга, умрини узайтиришга қаратилган тadbирларнинг кенг программаси амалга оширилади.

Шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг юқори малакали медицина хизматининг барча хилларида бўлган эҳтиёжи тўла қондирилади. Бу вазифани ҳал этиш кўпалаб медицина муассасалари, шу жумладан касалхона ва санаторийлар қурилиши, барча медицина муассасаларини ҳозирги замон аппаратураси билан таъминлаш, мамлакатнинг барча аҳолисини диспансер йўли билан кузатиб бориш, талаб муҳофаз қилиш муассасаларини (тўғруқхоналар, консултациялар, болалар санаторийлари ва касалхоналари, ўрмон-мактаблари ва шу кабилари) кўпайтиришга алоҳида эътибор бермоқ керак.

Мажбурий бепул медицина хизмати билан бир қаторда санаторийлардан фойдаланиш касаллар учун бепул бўлади, шунингдек дори-дармонлар ҳам бепул берилади.

Аҳолининг шаҳардан ташқаридаги жойларда дам олишига имкон бериш мақсадида дам олиш уйлари, пансионатлар, шаҳарлардан ташқаридаги меҳмонхоналар ва турistik базалари қуриш амалга оширилади. Меҳнаткашлар булардан оқинга ҳақ тўлаб, шунингдек муқофот тариқасида, имтиёзли шартлар билан ёки бепул фойдалана оладилар. Партия ёш аълолини болалик чоғидан бошлаб жисмоний жиҳатдан соғлом қилиб тарбиялаш, варада жисмоний ва маънавий кучларини ўйғун равишда ривожлантириш таъминлашга ўзининг энг муҳим вазифаларидан бири деб ҳисоблайди. Бу аса оммавий спорт ва физкультуранинг барча хиллари билан томонлама ривожлантириш, шу жумладан мактабларда ҳам ривожлантириш, аҳолининг тобора кенг табақаларини, айниқса ёшларни физкультура ҳаракатида жалб этишни талаб қилади.

б) ОИЛАНИНГ ТУРМУШ ШАРОИТЛАРИНИ ВА АЁЛЛАНИНГ АҲВОЛИНИ ЯХШИЛАШ БОЛАЛАРНИ ВА МЕХНАТГА ЛАЁҚАТСИЗ КИШИЛАРНИ ЖАМИЯТ ХИСОВИДАН БОКИШ

Аёлларнинг турмушдаги потент маъқенининг қолдиқлари таъминотида йўқотилди, бахтли оналини аёлларнинг иқтисодий меҳнатда ва иқтисодий фаолиятда, фан ва санъат билан шугулланишда тобора кўпроқ актив иштирок этиши билан бирга қўшиб олиб бориш учун барча социал-маънавий шaroитлар яратилиши керак. Аёлларга нисбатан енгирик ва янги замонда етарли ҳақ тўланадиган иш бeнoмoти лoзим. Ҳoмoлaдорлик учун бeрiлaдиган oғуcуcуcлар муддатини узайтирилади.

Уй-рўзгор ишларида аёллар меҳнатини қисқартириш ва енгилаштириш учун тегишли шарoит яратиб бeриш, сўнгра эса бу меҳнатини оиланинг моддий-маънавий эҳтиёкларини қондиришнинг иқтисодий формалари билан алмаштириш учун имкон яратиш лoзим. Шу мақсадда уй-рўзгор ишларида таъминлашда ва аёрол рўзгор машиналари, мосламалар, элeнтр асбoблардан кeнг фoйдaлaнaдиганлиги; аҳолининг маънавий хизмат кўрсатиш корхоналарига бўлган эҳтиёжи яқин йилларда тўла-тўқис қондирилади.

Умумий оқватларнинг шoхoбчaларини, шу жумладан корхоналар, муассасалар ва катта-катта уйлор қoнoидaти оқватларини аҳолининг эҳтиёжини тўла қoндирaдиган даражада кeнгaйтириш алоҳида эътиборни талаб қилади. Истеъмoлчиларга хизмат кўрсатиш ва oшкoнaлардaги махсусoтларнинг сифати тўбaн яхшиланishi лoзим. Тoқ oшкoнaлардaги оқватлар маздан ва тўғилиш бўлиши ва oнaлaтa уй шарoитида таъйинланган oнaтa қaрaғaнaлaтa арзoнa тoқуcи. Умумий oқватларни қoрoқларидaги махсусoтларнинг баҳoси сaлo шoхoбчaларидaги махсусoтларнинг баҳoсини камайтиришдан кўра кўпроқ камайтирилади. Маia шу ҳaмa тaдбирлар тўғрисида умумий oқватларнинг 10-15 йил мoбaйидаги ва шу шарoитида oқватларнинг кeнгaйтириш учун уриниш eгaлaдигaн oлaди.

Нисбатан уш йилликда корхоналар ва муассасаларда бeпyл умумий oқватларини (тушлик oқватлар) ҳaмa иш, лaб чiqиришда машғул бўлган кoлxoзчиларнинг бeпyл умумий oқватларини аmалга oширишга ўтa бoшлaғaнa. Болаларнинг бахтли бўлиб ўсиши — коммунистик жaмaият қуришнинг энг муҳим ва oлaнoвчo вазифaларидaн биридир. Болалар муассасалари шoхoбчaларини янaдa кeнг ривожлантириш тобора кўп oнaнинг, иқтисодий ўш йилликда эса ҳар бир кўрoлaрa oнaнинг болаларини ва ўсмирларини болалар муассасаларида бeпyл oқватлар тарбиялаш учун зарур дaвoрaт аyуғдa кeлтирoдигa. Партия мактабда бoлaгa болалар муассасаларига бoлaгaи аҳдeтчи яқин йиллар ичидаги тўла қoндириш учун ҳaмa зарур чoрaларни кўриш керак. Деб ҳисoблaйди.

Шаҳар ва қишлоқларда аҳолининг oқватлар болалар мактаблари ва мaйдoнчaларига, узайтирилган кунли мактабларга, пионер лагерларига бўлган эҳтиёжи тўла ва бeпyл қoндирaдигaн, болалар бeпyл бoқилaдигaн мактаб-интернатлар кeнг ривожлaнaдигaн, барча мактабларда бeпyл пccик нoнушталар бeрилади. Бeпyл oқватлар бeриладиган узайтирилган мактаб кунлари практикаси жoрий қилинади, ўқувчиларга кийимлар ва ўқув қoрoллaри бeпyл бeрилади.

Дaвлат oрганлaри, кaсaбa cуozлaри, кoлxoзлар мaллий дaрoмaд ўcиб бoғaн cари. Янгирча йил мoбaйида қaрилик ёш инвaлидлар oқватсида меҳнат қoбилiaтини йўқoтган барча граждaнларини моддий жиҳaтдан таъминлаш ўз аимжаларига oлиб бoрaдигaн. Кacaлaлти ва меҳнат қoбилiaтини йўқoтганлиги учун нaфaқaлар, қaрилик учун пенсиялар бeриш тартиби кoлxoзчиларга жoрий қилинади. Қaрилик oқватларини кўпaйишaдигaн пeнсияларнинг мaйдoнчaларини oширилади. Шаҳар ва қишлоқда қaрилик ва инвaлидлар учун oбoд уй-интeрнaтлар кўпaлaт oчилади, бундай уй-интeрнaтлар ҳoлoвчи барча кишиларни бeпyл бoқиш учун қабул қилa oлaди.

Давом, Боши газетанинг 2 ва 3 ноябрь сонларида.

Халқнинг моддий фаровонлигини ошириш соҳасида партия белгилаб берган вазифаларининг амалга оширилиши натижасида Совет Иттифоқи эҳтиёжга яраша тақсимотнинг коммунистик принципларини амалга ошириш томон анча илгари боради.

Йигирма йилликнинг охирига келиб, иқтисодий истеъмол фондлари ўз микдори бўйича аҳолининг жами реал даромадининг тахминан ярмини ташкил қилади. Бу эса жамият ҳисобидан қўйиладиган таъминлашга имкон беради:

— болаларни болалар муассасаларида ва мактаб-интернатларда (ота-оналарнинг истиғи билан) бепул боқиб тарбиялашга;

— меҳнатга лаёқатсиз кишиларни моддий жиҳатдан таъминлашга;

— барча ўқув муассасаларида бепул билим олишга;

— барча граждaнларга бeпyл медицина хизмaти кўрсатишга, шу жумладан касалларни бeпyл дори-дармонлар билан таъминлашга ва санаторийларда бeпyл дaвoлaшгa;

— кaртирлардан, шунингдек, коммунал хизматлардан бeпyл фoйдaлaнaшгa;

— коммунал транспортдан бeпyл фoйдaлaнaшгa;

— маънавий хизмат кўрсатишнинг баъзи хилларида бeпyл фoйдaлaнaшгa;

— дам олиш уйларида, пансионатлардан, туристик базалардан, спорт иншоотларидан фoйдaлaнaш хaқини аcтa-ceкин камайтириб бoришгa ва қисман бeпyл қилишгa;

— аҳолини нaфaқaлар, имтиёзлар ва стипендиялар

III. ПАРТИЯНИНГ ДАВЛАТ ҚУРИЛИШИ ВА СОЦИАЛИСТИК ДЕМОКРАТИЯНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ СОҲАСИДАГИ ВАЗИФАЛАРИ

Социалистик революция натижасида вузудга келган пролетариат диктатураси СССРда социализм ғалабасини таъминлаб, оламшумул-тарихий роль ўйнади. Айни замонда социализм қурилиш процессида пролетариат диктатурасининг ўзи ҳам ўзгаради. Эксплуататор синфлар тугатилиши билан уларнинг қаршилигини бoстириш функцияси барҳам топибди. Социалистик давлатнинг асосий функциялари — ҳўжалик-ташқилотчилик ва маданий-тарбиявий функциялари ҳар томонлама ривожланди. Социалистик давлат ўз тарғиботида янги дaвpгa қадам қўйди. Дaвлатнинг социалистик жaмaият меҳнатчиларининг умумхалқ таъминотидаги ўсиб ўтиш процесси, бoшлaдигaн. Прoлетар демократияси тобора умумхалқ социалистик демократиясига айлана бoрди.

Ишчилар синфи — ўз ҳoқиятини абадилаштириш мақсад қилиб қўймайдиган тарихда бирдан-бир синфдир. Прoлетариат диктатураси социализмнинг — коммунизм биринчи фaсacининг — тўла ва ўзaл-кeсaл ғалабасини ҳaмa жaмaиятнинг коммунизм қурилишини кeнг aвж oлдирishi ўттишини таъминлайди. Ўз тарихий вазифасини бажариш ва янги тарғибот вазифаларини ижтoди назаридан СССРда зарур бўлмади қoлди. Прoлетариат диктатураси давлати сифатида вузудга келган давлат ҳoқирғи янги дaвpдa умумхалқ дaвлатига, бoтун халқ мaнфaатларини ва ирoдасини ифoдa қилиш oрганига айлaнди. Ишчилар синфи совет жaмaиятнинг энг илгoр, уoшoған кучи бўлaдигaнлиги, у коммунистик қурилишни кeнг aвж oлдирishi дaвpидa ҳaм ўз рaҳбaрлик рoлини aмaлгa oширaди. Ишчилар синфи жaмaият рaҳбaри сифaтидаги ўз рoлини коммунизм қурилиб, синфлар йўқoлгaч бажариб бўлади.

Партия ишчилар синфининг диктатураси давлат барҳам томпасдан илгарироқ ўз вазифасини бажариб бўлади, дeгaн қoнaдaгa aсoслaнaди. Дaвлат, умумхалқ тaшқилoти сифaтида, коммунизм тўла ғалаба қилгунча сақланиб қoлaди. У халқ ирoдасини ифoдa қилиб, коммунизмнинг

I. Советлар ва давлатни бошқариш демократик принципларини ривожлантириш

Халқнинг жуда кeнг тaшқилoти ва халқ бирлигининг тeмoсoли бўлган Советларнинг рoли коммунистик қурилиш тарғиботида oшиб бoрaди. Советлар давлат ва жaмaият тaшқилoти белгиларини ўзидa мустaқaмлaштирoдигaн, тобора кўпроқ жaмoат тaшқилoтлар сифaтида мaйдoнгa чиқa бoрaди ва уларнинг фаoлиятидa oмa кeнг қўлaмдa ва бeнoвcтa иштирок eтaди.

Партия халқ вакилларининг формаларини тақомиллаштириш принципларини совет сайлов системасининг демократик принципларини ривожлантириш зарур деб ҳисoблaйди.

Советларнинг депутатлигига номзодлар кўрсатиш вақтида энг муносив ва обурили номзодларни тaнлaш мақсадида уларнинг шахсий ва иш соҳасидаги хислатларини йиғиллашларда ва мaтбoғдa жуда кeнг ва ҳар томонлама муҳoкaмa қилиш тaъминлaниши лoзим.

Советларнинг ишчи яхшилаш учун, уларга янгида-янги кўчлар кeлиб туриши ва шу тарихда янгида-янги миллионлаб меҳнатчиларнинг давлатни бошқариш мaктабини ўттиларини учун ҳар бир сайловда Советлар депутатлари тaсoввининг қaмидa учдан бир қисmini янгилаб туриш мақсада мувофиқдир.

Қoбилiaт кишиларнинг янaдa кeнтрoқ дoирacини рaҳбaр oрганларга жалб қилиш, шунингдек дaвлат бoшқaрмaсидaги айрим ҳoдимларнинг ҳoқиятини cуicтeмoл қилишларига йўл қўймaсик мақсадида, партия рaҳбaр oрганлар тaсoвини мунтaзaм cуpатдa янгилаб туриш зарур деб ҳисoблaйди. Умумийтoқ, рeспубликa ва мaҳaллий oрганларнинг рaҳбaр ҳoдимлaри ўзa вaзифaларига, қoнaдa тариқасида, кўли билан кeтмa-кeт уч мудaтгa cайлaнишларини кўдa тугaдигaн принцип ўрнaтиш мақсада мувофиқдир. Кўпчиликнинг фикрича, ҳoдимнинг шахсий иcтeъдoди унинг рaҳбaр oргaндa қoлиб қoлганини фoйдaли ва зарур қилиб қўйган ҳoллaрдa унинг қaйтa cайлaнишигa йўл қўйилиши мумкин. Бундай cайлoвдa нoмзoд oвoзларнинг oлдий кўпчилигини эмaс, балки қaмидa тўртдан уч қисmini oлган тaқдирдaгикa cайлaнган ҳисoблaнaди.

ПАРТИЯНИНГ ИШОНЧИ КОМИЛКИ, СОВЕТ КИШИЛАРИ КПСС-НИНГ ЯНГИ ПРОГРАММАСИНИ ЎЗИНИНГ ЖОНАЖОН, ЭНГ МУҲИМ ИШИ ДЕБ, ЎЗ ҲАЁТИНИНГ БУЮК МАҚСАДИ ВА КОММУНИЗМ ҚУРИШ УЧУН УМУМХАЛҚ ҚУРАШИНИНГ БАЙРОҒИ ДЕБ ҚАБУЛ ҚИЛАДИ. ПАРТИЯ БАРЧА КОММУНИСТЛАРНИ, БҲТҮН СОВЕТ ХАЛҚИНИ — ИШЧИЛАРНИ, КОЛХОЗЧИЛАРНИ, АҚЛИЙ МЕҲНАТ ХОДИМЛАРИНИ ЎЗ КУЧ-ҚАЙРАТЛАРИНИ ПРОГРАММАДА БЕЛГИЛАНГАН ТАРИХИЙ ВАЗИФАЛАРНИ МУВАФФАҚИЯТ БИЛАН БАЖАРИШГА САРФ ҚИЛИШГА ЧАҚИРАДИ.

(ёлғиз ва кўп болали оналарга нафақалар, студентларга стипендиялар) билан тобора кeнг микдoрдa таъминлaшгa; — корхоналарда, муассасаларда бeпyл умумий oқватларини (тушлик oқватлар) ва ишлaб чiqиришдa машғул бўлган кoлxoзчиларни бeпyл умумий oқватларинишгa аcтa-ceкин ўтишгa имкон бeрaди.

Шундай қилиб, Совет дaвлати oдaмининг ўсиб бoрaдигaн моддий ва маданий эҳтиёкларини ҳaқикaтдa тўла ва мумaммaл қoндиришнинг нaмунacини бoтун дунёгa кўрсaтaди. Мaмлакатнинг ишлaб чiqарувчи кучлaри қaнчa тез ривoжлaнca ва меҳнат умумдорлиги қaнчa тез ўcca, cовет хaлқининг иқoдий куч-қaйрaти қaнчa кўп oшca, cовет кишиларнинг турмуш дaрaжacи шунчa тез oқcлaдигaн.

Белгиланган программа тиғилки шарoитида муваффақиятли бажарилиши мумкин. Хaлқaрo вaзирaтнинг кecк-кинлaшуви ва шу муносабат билан мудофaа қaрaнaтларини кўпaйтириш зарурaти хaлқ фaрoвoнлигини юксaлтириш плaнларини бажаришнинг тўғaтиб қўйиши мумкин. Хaлқaрo муносабатларини мустaқaм нoрмaллaштириш, ҳaрбий эҳтиёжларга қилинaдигaн қaрaнaтларни қисқaртиш ва айниқса дaвлатлар ўртacидaги тeгишли бeғим-тa аccocи eлacигa ва тўла қулолcилaнишини aмaлгa oшириш меҳнaткaшларнинг турмуш дaрaжacини кўпaйтириш плaнларини аңчa oшириб бажаришгa имкон бeрyр eди.

Совет халқи фaрoвoнлигини oширишнинг улуғвор программасини бажариш oлaмшумул-тaрихий аҳaмиятгa eгa бўлaди. Партия совет хaлқини aстойдил, илҳoм билан меҳнaт қилишгa чaқирaди. Ҳар бир меҳнaткaш коммунистик жaмaият қуришдa, халқ фaрoвoнлигини oшириш программасини бажариш учун қурашдa ўз бурчини ўтати лoзим.

Социалистик демократиянинг ҳар томонлама кeнгaйтириш ва тaқoмиллaштириш, барча граждaнларнинг дaвлатни бoшқaришдa, ҳўжaлик ва маданий қурилишгa рaҳбaрлик қилишдa актив иштирок eтиши, дaвлат aппaрaти иштини яхшилаш ва унинг фаoлиятини уcтaдaн хaлқ қoнoлини кўчaйтириш — коммунизм қуриш дaвpидa социалистик дaвлат тарғиботидаги асосий йўналиш анa шулардир. Социалистик демократиянинг янaдa ривожлантириш процессида дaвлат ҳoқиятини oрганлар тобора иқтисодий ўз-ўзини бoшқариш oрганларини айлaниб бoрaди. Мaҳaллий oрганларнинг тaшбoуcини энг кўп дaрaжaдa ривожлантириш, иттифоқчи рeспубликaлар ҳўқуқларини кeнгaйтириш, oмaнинг иқoдий активлигини oширишнинг мaркaзлашган рaҳбaрлик билан ёғги қўшиб oлиб бoришнинг тaъминoвчи лeнaнчa демократик цeнтpaлизм принципини янaдa кўпроқ ривожлaнaди. Иттизодини мустaқaмлaш, бoшқариш aппaрaтидаги барча зeнoларнинг фаoлиятини уcтaдaн қулолди кoнтролини aмaлгa oшириш ва Совет ҳoқиятини қaрoрлaри ва қoнунларининг бажарилишини тeкшириб бoриш, ҳар бир ҳoқиятнинг бу қaрoр ва қoнунларнинг қaтъий ва ўзaқтaдa aмaлгa oширилиши учун жaвoбгaрлигини кўчaйтириш лoзим.

Социалистик демократиянинг ҳар томонлама кeнгaйтириш ва тaқoмиллaштириш, барча граждaнларнинг дaвлатни бoшқaришдa, ҳўжaлик ва маданий қурилишгa рaҳбaрлик қилишдa актив иштирок eтиши, дaвлат aппaрaти иштини яхшилаш ва унинг фаoлиятини уcтaдaн хaлқ қoнoлини кўчaйтириш — коммунизм қуриш дaвpидa социалистик дaвлат тарғиботидаги асосий йўналиш анa шулардир. Социалистик демократиянинг янaдa ривожлантириш процессида дaвлат ҳoқиятини oрганлар тобора иқтисодий ўз-ўзини бoшқариш oрганларини айлaниб бoрaди. Мaҳaллий oрганларнинг тaшбoуcини энг кўп дaрaжaдa ривожлантириш, иттифоқчи рeспубликaлар ҳўқуқларини кeнгaйтириш, oмaнинг иқoдий активлигини oширишнинг мaркaзлашган рaҳбaрлик билан ёғги қўшиб oлиб бoришнинг тaъминoвчи лeнaнчa демократик цeнтpaлизм принципини янaдa кўпроқ ривожлaнaди. Иттизодини мустaқaмлaш, бoшқариш aппaрaтидаги барча зeнoларнинг фаoлиятини уcтaдaн қулолди кoнтролини aмaлгa oшириш ва Совет ҳoқиятини қaрoрлaри ва қoнунларининг бажарилишини тeкшириб бoриш, ҳар бир ҳoқиятнинг бу қaрoр ва қoнунларнинг қaтъий ва ўзaқтaдa aмaлгa oширилиши учун жaвoбгaрлигини кўчaйтириш лoзим.

Партия социалистик демократия принципларини тақомиллаштириш бoришини ва уларгa қaтъий риoл қилишнинг энг муҳим вaзифa деб ҳисoблaйди. Советларнинг ва уларгa сaйлaнган дeпутaтларнинг cайлoвчилар oлдидa мунтaзaм ҳисoб бeриш туриши, cайлoвчиларнинг ишoнч-оқлaмaгaн дeпутaтларни мудaтидан илгaри чaқириб oлиш ҳўқуқи; Советларнинг cecсияларидa дaвлатни бoшқaришгa, ҳўжaлик ва маданий қурилишгa oид барча муҳим мaсaлaларни oшиқa, eркин ва ҳар томонлама муҳoкaмa қилиш; ҳoқиятнинг eркин oрганларнинг Советларнинг cecсияларидa қўйилган oқирғaгa мунтaзaм ҳисoб бeриш туриши; бу oрганларнинг иштини тeкшириш ва уларнинг фаoлиятини уcтaдaн кoнтроль қилиш; дeпутaтлар қўйган мaсaлaларни Советлар тoмoнидaн мунтaзaм cуpатдa муҳoкaмa қилиб туриш; cовет, ҳўжaлик тaшқилoтлaри ва бoшқa тaшқилoтларнинг ишларидaги қaмчиликларни тaнқид қилиш тўлa aмaлгa oширилиши лoзим.

Советнинг ҳар бир дeпутaти дaвлат фаoлиятидa актив иштирок қилиши ва ҳўжaлик ишчи бажариши лoзим. Советларнинг доимий комиссияларининг рoли oшиб бoрaди. Олдий Советларнинг доимий комиссиялари министриларнинг, бoшқaрмaларнинг, халқ ҳўжaлики кeнгaшларининг фаoлиятини мунтaзaм cуpатдa кoнтроль қилиб туришларини ва тeгишли Олий Совет тoмoнидaн қабул қилинган қaрoрларнинг aмaлгa oширилишигa актив eрdам бeришларини лoзим. Қoнун чiqарувчи oрганларнинг иштини яхшилаш ва иқpийa oрганлар уcтaдaн кoнтролини кўчaйтириш мақсадида комиссияларда ишлaш учун дeпутaтларнинг ўз хизмaт вaзифaларидaн вaқти-вaқти билан бoшвaтoб қўйиш пpaктикacини жoрий қилиш лoзим.

Иқpийa oрганларнинг бoшқaрмaлари ва бoлимлaри кoмпeтeнциясигa қиpадигaн мaсaлaларнинг тобора кўпроқ қисmini ҳал қилиш мaҳaллий Советларнинг доимий комиссиялари иштeрғaгa аcтa-ceкин бeриб бoрилиши лoзим.

Меҳнaткaшлар дeпутaтлaри мaҳaллий Советларнинг (мaҳaллий ўз-ўзини идoрa oрганларнинг) ҳўқуқдaи кeнгaйтиб бoрaди. Улар мaҳaллий аҳaмиятгa eгa бўлган барча мaсaлaларни ўзaл-кeсaл ҳал қилaдигaн бўлaдилар.

Район зeнoсини мустaқaмлaшгa aлoҳидa эътибор бeриш кeрaк. Кoлxoз-кooпepaтивa мўли билан умумхалқ мўлини бир-биргa яхшилaтa бoғaн cари рaйoн аҳaмиятгa eгa бўлган барча кoрxoнaлар, тaшқилoтлар ва муассасаларни бoшқaрувчи ягoнa демократик oрган aстa-ceкин aйуғдaгa кeлдa бoрaди.

Совет дaвлати вaкиллрин oрганларининг қoнун чiqaриш фаoлиятидa меҳнaткaшлар жaмoат тaшқилoтларининг ва бирлaшмaларнинг иштироки кeнгaлди. Кaсaбa cуozлaригa, кoмcoмoлгa ва бoшқa oмaвий жaмoат тaшқилoтларгa уларнинг умумийтoқ ишa рeспубликa oргaнларидa oрқaли қoнун чiqaриш тaшбoуcи, яъни қoнун пpoлeктларини киритиш ҳўқуқи бeрилиши кeрaк.

Умумдaвлат аҳaмиятгa, шунингдек, мaҳaллий аҳaмиятгa eгa бўлган қoнун ва бoшқa қaрoр пpoлeктларининг меҳнaткaшлар тoмoнидaн муҳoкaмa қилиниши cистeмa бўлиб қoлиши лoзим. Энг муҳим қoнун пpoлeктлaри умумхалқ oвoзигa (рeфeрeндyмгa) қўйилиши лoзим.

КПСС дaвлат aппaрaтининг фаoлиятини яхшилaшгa кaтта аҳaмият бeрaди, чўнки мaмлакатдаги барча рeсурслардан тўғри фoйдaлaниш меҳнaткaшлaргa мaдaний-мaллий хизмaт кўрсaтиш мaсaлaларини ўз вaқтидa ҳал қилиш кўп жиҳaтдан aнa шу фаoлиятгa бoғлиқдир. Cовет aппaрaти oлдий, мaлaкaли, қaм чiqим ва oпepaтив бўлиши, бoрoқpэтизм, рaсмиятчилик ва cанcлoрларнинг ҳар қaнaдaи қўрилишларидaн ҳoли бўлиши лoзим.

Бу вaзифaни ҳал қилишнинг муҳим вoситacи — доимий дaвлат ва жaмoат кoнтролидир. Лeннiй кўрсaтмaлaригa бinoнa мaркaздa ва жoйлaрдa дaвлат кoнтролини жaмoат ишпeнцияcи билан қўшиб oлиб бoридигaн кoнтроль oрганлар доимo ишлaб туриши лoзим. Партия халқ кoнтроли ишпeнцияcини кeнг халқ oмaсини дaвлат ишларини бoшқaришгa, қoнунчиликa қaтъий риoл қилиниши уcтaдaн кoнтролини aмaлгa oширишгa жалб қилишнинг тaъминoвчи вoситacи деб, дaвлат aппaрaтини тaқoмиллaштириш, бoрoқpэтизмни йўқoтиш, меҳнaткaшларнинг тaқдирларини ўз вaқтидa aмaлгa oшириш қулоли деб бeлaди.

Социалистик дaвлат aппaрaти хaлқгa хизмaт қилaди ва унгa ҳисoб бeрaди. Хoқиятнинг eркинoвaн ишлaмaсигa, ҳoқиятнинг cуicтeмoл қилишигa, бoрoқpэтизмгa қaтъий чeк қўйилиши ва бундай ҳoқим қилгидaн қaтъий нaзaр қaттиқ жaзoлaниши лoзим. Cовет кишиларининг бурчи — қoнунчилик ва ҳўқуқ-тaртибoтларни қўриқлaдигaн, cуicтeмoлчaлaргa aслo йўл қўймaсикдaн ва уларгa қaрши қураш oлиб бoришдан ибoрaт.

Партия бoшқaриш ишидa демократик аccocиaлaри бундан бoғи ҳaм ривожлaнтaри бoришини зарур деб ҳисoблaйди. Cайл

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНING ПРОГРАММАСИ

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

2. Жамоат ташкилотлари ролининг янада ошиши. Давлат ва коммунизм

Коммунизм куриш нег аяк олдирилган даврда жамоат ташкилотларининг роли ошмоқда. Касаба союзулари, иш бошқариш мактаби, ҳўжалик юртиш мактаби, коммунизм мактаби сифатидаги аҳамияти айниқса кучаймоқда.

Партия касаба союзуларининг ҳўжалик раҳбарлиги қилиш соҳасидаги фаолиятини кучайтиришга ёрдам берадими, улар доимий ишлаб чиқариш кенгашларини корхоналарнинг ишларини ва ишлаб чиқаришга контролликни ахшилашга имкон берувчи таъсирчан органларга тобора айлантириб боришлари керак. Касаба союзулари:

— омманинг коммунистик онгини ошириш тўғрисида тинимал тамхўрлик қилишлари, коммунист мехнат учун мусобаганинг ташкилотларини бузишлари, давлат ва жамоат ишларини бошқариш малакасини ҳўсда қилишда меҳнатқашларга ёрдам беришлари, меҳнат меъри ва истеъмол меъри устидан контроль қилишда актив иштирок қилишлари;

— ишчи ва хизматчиларини техникани тўғрисида тараққи қилириш учун, меҳнат унмодорлигини янада ётириш учун, давлат планлари ва тошхўрларнинг бажариш ва ошириб бажариш учун курашга жалб қилиб, уларнинг активлигини кучайтиришлари;

— ишчи ва хизматчиларнинг малакасини ошириш тўғрисида, меҳнат ва турмуш шартларини ахшилаш тўғрисида тинимал тамхўрлик қилишлари, меҳнатқашларнинг моддий манфаатлари ва ҳўқуқларини қўриқлашлари;

— уй-ҳўй ва маданий-маиший қурилиш планларини бажаришга, умумий овқатланиш ва савдон, социал савдонани, саватори-курорт ишларини, ахшилашга эришишлари;

— иктымий истеъмол фондаридан фойдаланиш устидан, меҳнатқашларга хизмат кўрсатуви барча корхона ва муассасаларнинг иши устидан контроль ўрнатиш тўғрисида иштирок қилишлари;

— меҳнатқашларга маданий хизмат кўрсатиш ва уларнинг дам олишини ахшилашлари, физкультура ва спортни ривожлантиришлари.

Коммунист ишлар соҳасининг ишларининг мустанд жамоат ташкилотли сифатидаги роли ошадими, коммунист ишлар соҳаси ишларини коммунизм рўҳида тарбиялаш, уларни янги жамиятини амалда қуришга жалб қилиш, коммунизм дарида яшайдиган, ишлайдиган, жамоат ишларини бошқариладиган ҳўр томонлама етук кишилар авлодини тайёрлашда партияга ёрдам беради. Партия ишларини совет халқининг коммунизм учун курашида ижодкор, яратувчи куч деб билади.

Комсомол ҳўжннинг барча соҳаларида янада кўпроқ таъаббус ва фойдал кўрсатиши, ишларининг активлигини ва меҳнат соҳасида қаҳрамонлигини ривожлантириши керак. Ишларини Ватанга, халққа, коммунист партияга ва коммунизм ишига чексиз садоқат рўҳида, жамиятининг бахт-саодати учун меҳнат қилишга ва ҳўр қандай қийинчиликларини енгишга доимо тайёр туриш рўҳида тарбиялаш, янги ва қиларининг умумий маълумотини ва техника билимларини ошириш масалалари комсомол ташкилотларининг янги тарғибат дарида турши керак. Комсомолнинг мўқаддас бурчи — ишларини социалистик Ватанини ҳўмон қилишда тайёрлаш, ҳўр қандай душманиниг ҳўжумига қатъий зарба бера оладиган фидокор ватанпарварларни тарбиялаб етиштиришдан иборат. Комсомол ишларини коммунист ахлоқининг принципи ва нормаларига қатъий риоя қилиш рўҳида тарбиялаш. Комсомол мактабда ва пионер ташкилотда олиб борадиган иш билан ҳўшқашак, меҳнатсевар, жисмоний ва маънавий соғлом авлодини тарбиялашда актив иштирок қилиш лозим.

3. Совет Иттифоқининг Қуролли Кучларини ва мудоффа қобилиятини мустаҳкамлаш

Совет Иттифоқи коммунист партиясини бутун совет халқининг ақлиқ билан қўлла-қўватлашга таяниб, социализм галабаларини, бутун дунёда тинчлик ишини олишга ва қатъий туриб ҳўмон қилишда, инсониятни агрессия урушлардан узиб-кесиб кутариш учун ҳўрмай-томай курашмоқда. Иктымий тузуми турлича бўлган давлатларнинг тинч-тутов яшашидан иборат ленинча принципи Совет давлати ташқи сийбатиининг бош принципи бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Совет Иттифоқи қатъий қалқаро контроль остида ёлпасига ва батамом қуролсизлаштириш тўғрисида ўзи томонидан ялғари сурчган ташкилотларини амалда оширишда учун сабот билан кураш олиб бормоқда. Лекин империалистик давлатлар бу ташкилотларни пабуа қилишдан эўр бериб бош гортмоқда. Ўз қуролли кучларини жалб сурьатда қўлайитиришлари. Улар жаҳон социалистик системасининг ялаб туришга қийинчиликни истамас-этирлар ҳамда Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик давлатларини уруш йўли билан йўқ қилиш каби аҳўқона планлари тўғрисида очиндан-очик тапирмоқда. Бу ҳўл коммунист партия, СССР Қуролли Кучлари, давлат хавфсизлиги органлари, барча халқларни эмиссига тинчлик душманларининг агрессия ҳўйла-найрангларидан доимо ҳўшёр бўлиб туриш ва ҳамма вақт тинч меҳнатини қўриқлаш, ўз Ватанини қурол ҳўмон қилишга ҳамма таёёр туриш вазифасини юқлайди.

Партия, империализм сақлиниб қолар экан, агрессия урушлар хавфи қоларедими, деган қондага асосланади. КПСС социалистик Ватанини ҳўмон қилиш, СССР мудофасини, Совет Қуролли Кучларининг қудратини мустаҳкамлаш партиянинг, бутун совет халқининг мўқаддас бурчи, социалистик давлатнинг энг муҳим функцияси деб билади. Совет Иттифоқи бошқа социалистик мамлакатлар билан биргаликда бутун социалистик лагерини имопчи равишда ҳўмон қилиш ва унинг хавфсизлигини таъминлашнинг ўзининг интернационал бурчи деб ҳўсобилади.

Ички шартлар нуқтаи назаридан қараганда Совет Иттифоқи армияга мўҳтож эмас, лекин империалистик лагер уруш хавфини солиб турганлиги, ёлпасига ва батамом қуролсизлаштириш эришмалаганига сабабли, КПСС Совет давлатининг мудоффа қудратини, унинг Қуролли Кучларининг жанговар тайёргарлигини Совет Ватанига жағовуз қилишга нуруят этадиган ҳўр қандай душманини узиб-кесиб батамом тор-мор қилиш, таъминлай оладиган даражада сақлаш зарур деб ҳўсобилади. Совет давлати ўз Қуролли Кучларининг қудратли бўлиши тўғрисида.

IV. ПАРТИЯНИНГ МИЛЛИЙ МУНОСАБАТЛАР СОҲАСИДАГИ ВАЗИФАЛАРИ

Социализм шартинда миллатлар раванг топади, уларнинг суверенитети мустаҳкамланади. Миллатларнинг ўсиши, кайта-кайта бўлиб борадиган ва худонлиқини кучайтириш йўлидан эмас, балки миллатларнинг бир-бирларига ақиллашуви, қардошларча ўзаро ёрдам ва дўстлик йўлидан боради. Янги санаот марказларининг вужудга келиши, табиий бойликларнинг топилиши ва ишта солиниши, қўриқ ерларнинг ўзлаштирилиши ва барча транспорт турларининг ривожланиши ахлоқининг эрини кўчи юришини кучайтирмоқда. Совет Иттифоқи халқларининг ўзаро алоқасини кенгайтиришга ёрдам бормоқда. Совет республикаларида кўп миллат кишилари бирга яшамокдалар ва ақилли билан меҳнат қилмоқдалар. Иттифоқи республикаларнинг СССР ичидати чегараларини ўзининг илгарги аҳамиятини тобора йўқотиб бормоқда, чунки ҳамма миллатлар тенг ҳўқуқлиқлар, уларнинг ҳўжн янги социалистик негизда қуриломида ва ҳўр бир халқнинг моддий ва маънавий эҳтиёжлари бир меърада қондалмоқда. Уларнинг ҳаммаси умумий ҳўжн манфаатлари билан бир оилга бирашадиганлар ва ягона мақсад бўлган коммунизмга биргаликда бормоқдалар. Турли миллатларга мансуб бўлган совет кишиларининг маънавий қиёфасида иктымий муносабатларнинг янги тили тўғрисида вужудга келган ва СССРдаги барча халқларнинг энг ақил традицияларини ўзида мунасамлаштирган умумий фазилатлар вужудга келди.

* Коммунист қурилиши кенг аяк олдириш СССРдаги миллий муносабатларнинг ривожланишида янги босқич бўлади, бу босқичда миллатлар янада ақиллашади ва уларнинг тўла бирлигига эришалади. Коммунизм моддий-техника базасининг қурилиши совет халқларининг яна-

Кооперациянинг — колхозлар, матлубот, уй-ҳўй қурилиш кооперацияларининг ва бошқа кооператив ташкилотларининг оммани коммунист қурилишга жалб қилишнинг, коммунист рўҳида тарбиялашнинг ва иктымий ўз-ўзини идора қилиш мактабининг формаларидан бири сифатидаги аҳамияти ортади.

Меҳнатқашларнинг бошқа жамоат уюшмалари: илмий, илмий-техника ва илмий-оқарту жамиятлари, рационализатор ва ихтирочилар ташкилотлари, адабиёт, санъат, журналистика ҳўдимлари союзулари, маданий-оқарту, спорт жамиятлари ҳам ривожланади.

Партия меҳнат мусобаганини бутун чоралар билан ривожлантириш ва коммунист меҳнат формаларини рағбатлантириш, меҳнатқашларнинг коммунизм қуришдаги активлигини янада ошириш, омманинг моддий-маиший аҳўлини ахшилаш тўғрисида ва унинг ўсиб бораётган маънавий эҳтиёжларини қондириш тўғрисида тамхўрлик қилиш жамоат ташкилотларининг энг муҳим вазифаси деб ҳўсобилади. Жамоат ташкилотларининг маданий, соғлиқни сақлаш ва социал-таъминот муассасаларини бошқаришдаги иштирокни кенгайтириш, давлат ихтиёридаги томоҳоналар, клублар, кутубхоналар ва бошқа маданий-оқарту муассасаларига раҳбарлик қилиш янги йиллар ичиди улар ихтиёрига бериш; бу ташкилотларнинг жамоат тартибин мустаҳкамлаш, айниқса ҳўл дружиналарини, ўрқонли судларини мустаҳкамлаш соҳасидаги фаолиятини кенгайтириш лозим.

Жамоат ташкилотларининг ташаббускорлигини кучайтириш мақсадида партия уларнинг маош олиб ишлайдиган аппаратини қўйилган қўриқчага бундан бўён ҳам қисқартириб боришни, навбатдаги сайловларга ҳўр бир жамоат органи составининг таъминоти янгиини ақиллаш зарур деб ҳўсобилади. Жамоат ташкилотларининг раҳбар ҳўдимлари олат тариқасида қўли билан кетма-кет ички мўддатга сайланиш мақсада мўвфиқ деб топилади.

Социалистик давлатнинг ривожланиши уни аста-секин иктымий коммунист ўз-ўзини идора қилишга айлантириб боради. Советлар, касаба союзи, кооператив ташкилотлари ва меҳнатқашларнинг бошқа омманий ташкилотлари унга биришалади. Бу процесс бутун жамият аъзоларининг жамоат ишларини бошқаришда актив иштирок қилишнинг таъминловчи демократиянинг янада ривожланиши билдиради. Давлатнинг ҳўжалик ва маданий бошқариш соҳасидаги ҳўзирги функцияларига ҳўшак иктымий функциялар жамият тараққиётига мўвфиқ суратда ўзгариб ва тақомиллашиб, коммунизм дарида ҳам сақлиниб қолади. Лекин уларни амалда ошириш характери ва усуллари социализм даридаги қараганда бошқача бўлади. Ҳўзир давлат органлари бўлган планлаш ва ўқет органлари, ҳўжалик ва маданий ривожлантириш раҳбарлик қилувчи органлар сийбн характерини йўқотган ва иктымий ўз-ўзини идора қилиш органларига айланади. Коммунист жамият меҳнат аҳўлининг юксак даражада уюшган аъсоа оиласи бўлади. Ҳўшак одамлар эътирф этган ягона коммунист турмуш қондалари вужудга келадими, бу қондаларга риоя қилиш барча кишиларнинг ички эҳтиёжи ва одатига айланади.

Тарихий тараққиёт давлатнинг муқаррар суратда барҳам топишга олиб боради. Давлатнинг бутунлай барҳам топиши учун ҳам ички шартлар — ривожланган коммунист жамиятини қуриш, ҳам ташқи шартлар — халқаро майдонда социализмнинг галаба қозониши ва мустаҳкамланиши зарур.

Партия коммунистларини, барча совет кишиларини социалистик Ватанини ҳўмон қилишга доим тайёр туриш, ўз армиясини сениш рўҳида тарбиялаш, Партия, иктымий мудоффа ташкилотлари фаолиятини янада ривожлантиришга ҳўр томонлама қўмқлашади. Ватанини ҳўмон қилиш, Совет Қуролли Кучларига хизмат қилиш — совет гражданининг юксак ва фарҳан бурчидир.

КПСС Совет Қуролли Кучларининг аниқ ва мустаҳкам организм бўлиши, юксак даражада уюшган ва иктымий бўлиши, партия, ҳўкумат ва халқ томонидан қўйилган вазифаларини амалда бажариши, империалистик агрессорларга қанқитқар зарба беришга ҳамма вақт тайёр туриш учун барча чўраларни қўймоқда. Яққобчилик — Совет Қуролли Кучлари тузилишининг энг муҳим принциплари.

Партия армия ва флот учун коммунизм ишига чексиз содиқ бўлган ва совет халқининг энг ақил акалларидан олинадиган командир, сийбн ва техника қадорларини тайёрлаш тўғрисида тинимал тамхўрлик қилади. Партия командирлар состави марксизм-ленинча назарини кунт билан ўрганиши, юксак ҳўрбий техника тайёргарлигига эга бўлиши, ҳўзирги замон ҳўрбий назарияси ва практикасининг ҳамма талабларига жағов бериш ҳўрбий интизомини мусулари қилиш зарур деб ҳўсобилади. Барча совет жангчилари ўз халқига, коммунизм ишига чексиз садоқат рўҳида тарбияланиш, социалистик Ватанини ҳўмон қилиш учун бутун қўч-қувватини ва, лозим бўлиб қолса, ҳўжн ҳам аямаслинка тайёр туриш керак.

Қуролли Кучларга коммунист партиянинг раҳбарлиги қилиши, партия ташкилотларининг армия ва флотдаги роли ва таъсирининг кучайиши — ҳўрбий қурилиш асосларининг асослари. Партия армия, авиация ва флотнинг бутун ҳўжн ва фаолиятга ўзининг ташкилотлиги ва етакчилиги таъсирини кучайтиришга, Қуролли Кучлар шаклини составини коммунист партия ва Совет ҳўкумати атрофида янгилаштиришга, армия билан халқ бирлиги мустаҳкамлашга, жангчиларни мардлик, жасурлик ва қаҳрамонлик рўҳида ва социалистик мамлакатлар армиялари билан жанговар ҳамдўстлик рўҳида, коммунизм қураётган Советлар мамлакатини ҳўмон қилишга ҳамма вақт тайёр туриш рўҳида тарбиялашга доимо катта эътибор беради.

Миллатлар ўртасида моддий ва маънавий бойликлари аяйиб қилиш тобора янадаларок боради, ҳўр бир республиканинг коммунист қурилиши умумий ишига қўшадиган ҳўсаси кўпайиб боради. Сифлар ўртасидаги чегараларнинг йўқолиши ва коммунист иктымий муносабатларнинг ривожланиши миллатларнинг социал жиҳатдан бир қилишга кучайтиради, маданий, ахлоқ ва турмушининг умумий коммунист фазилатларининг ривожланишига, миллатлар ўртасидаги ўзаро ишонч ва дўстлигининг янада мустаҳкамланишига ёрдам беради.

СССРда коммунизм галаба қозониши билан миллатлар янада кўпроқ ақиллашади, уларнинг иқтисодий ва голий йиллиги кучайди, уларнинг маънавий қиёфасидаги умумий коммунист фазилатлар етилиб боради. Бироқ миллий тафовутларнинг, айниқса тилдаги тафовутларнинг йўқолиб бориши синфий чегараларнинг йўқолиб боришига нисбатан аниқ узокрок процессдир.

Партия коммунист қурилиш жараёнида пайдо бўладиган миллий муносабат масалаларининг ҳаммасини пролетар интернационализм позицияларида туриб, ленинча миллий сийбати оғишмай амалда ошириш асосида ҳал қилиб боради. Партия миллий ҳўсуслиларнинг эътиборга олимаслигига ҳам, уларни бўрттириб қўришга ҳам йўқ қўймайди.

Партия миллий муносабатлар соҳасида қўйидаги вазифаларни илгари сурди:

а) барча совет миллатлари ва аъзоларининг қардошларча ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдамнинг тобора кўпроқ мустаҳкамланиб боришини, уларнинг ҳўжннинг барча соҳаларида жисслашиб ва ақиллашиб боришини таъминлаб ва СССР Иттифоқини бутун чоралар билан мустаҳкамлашга

эришиб, уларнинг экономика ва маданиятини бундан бўён ҳам ҳўр томонлама ривожлантириш бориш, СССР халқларининг миллий давлат формаларидан тўла фойдаланиш ва уларни тақомиллаштириш;

б) иқтисодий соҳада бундан бўён ҳам совет республикалари ҳўжалигини ҳўр томонлама ривожлантириш йўлини тутиш; республикаларнинг меҳнат тайёрларини бирлаштириш ва мувофиқлаштириш, бутун давлатнинг манфаатларини билан ҳўр бир совет республикасининг манфаатларини турғи қўлиб олиб борган ҳўлда ишлаб чиқариш рационал жолаштириш ва табиий бойликлари сўғамлаш бурчида иштирокчи таъминлаб бориш, республикалар ўртасида социалистик меҳнат тақсимотини тақомиллаштириш. Иттифоқчи республикаларнинг ҳўжалик раҳбарлик қилиш соҳасидаги ҳўқуқларини кенгайтириш катта ижобий натижалар берганлигига асосланиб, бундан кейин ҳам ана шундай тадбирлар амалда оширилиши мўкин ва бунда коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш совет республикаларининг ўзаро янада мустаҳкамроқ алоқа бўғлашларига ва бир-бирларига ақилдан ёрдам кўрсатишларини галаб қилишнинг ҳўсобида олиш керак. Миллатлар ўртасидаги алоқа қанчалик мустаҳкам бўлса ва умумхалқ вазифалари қанчалик ақил тушунилас, маҳаллийлик билан миллий қўнбонлик қуришчилари шунчалик муваффақиятли бартараф қилинади.

Коммунист қурилиш вазифаларини муваффақиятли ҳал қилиш ва ҳўжалик фаолиятини мувофиқлаштириш мақсадида муайян зоналарда республикаларро ҳўжалик органларини (айниқса сўғирчи, электор энергия қувватларини ҳалқа шаклида туратириш, транспорт ва бошқа масалалар бўйича) турғи мўкин.

Партия, илгартидек, барча миллат ва аъзоларининг манфаатларини тўла ҳўсобида олган ҳўлда уларнинг амалдаги тенгчилигини таъминлашга сийбат қўйганда, маданий тенгрок ривожлантирилиши лозим бўлган раёонларига алоҳида эътибор беради. Коммунист қурилиш процессида қўпайиб борадиган неъматлар барча миллат ва аъзолар ўртасида адолатли тақсимланиши керак;

в) СССР халқларининг социалистик маданиятини бундан бўён ҳам ҳўр томонлама гўллаб-яшиштиришга эришиш. Коммунист қурилишнинг кенг қўлч олиниши ва коммунизм идеологиясининг янги галабалар СССР халқларининг замонави социалистик, шаклан миллий маданиятини бойитиб боради. Миллат ва аъзоларининг голий бирлиги, улар маданиятини ақиллашувчи кучайди. Социалистик миллатлар тараққиётининг тарихий таърибаси миллий формалар қўлч қолмаслигини, балки янги ҳўжн шартларига эга бўлган ҳамма эски нарсалардан халос бўлиб, ўзгариб, қайта-қайта ва бир-бирига ақиллашиб, ҳўр иштирок кўрсатади. Барча совет миллатлари учун умумий бўлган интернационал маданий ривожланади. Ҳўр бир

V. ПАРТИЯНИНГ ИДЕОЛОГИЯ, ТАРБИЯ, ТАЪЛИМ, ФАН ВА МАДАНИЯТ СОҲАСИДАГИ ВАЗИФАЛАРИ

Совет жамияти оммани социалистик рўҳида тарбиялаш, социализмнинг актив қурувчиларини волага етказиш сийбатида катта муваффақиятларга эришди. Лекин социалистик тузум галаба қилгандан кейин ҳам кишиларнинг онги ва ҳўл-аъволида напотиализм сарқитлари сақлиниб қолмоқда ва улар жамиятининг олга томон ҳаракатига тўсқинлик қилади.

Коммунизм галабаси учун курашда идеология иши тобора кучли факторга айланамоқда. Жамият аъзоларининг онглигини қанча юқори бўлса, уларнинг коммунизм моддий-техника базасини яратишдаги, коммунист меҳнат формаларини ва кишилар ўртасидаги янги муносабатларини ривожлантиришдаги ижобий активлиги шунча тўла ва кенг ривожланади ва, бинобарин, коммунизм қурилиш вазифалари шунча тез ва муваффақиятли ҳал қилинади.

Партия ҳўзирги босқичда идеология ишини асосий вазифа — барча меҳнатқашларни юксак голийлик ва коммунизмга садоқат рўҳида, меҳнат ва иктымий ҳўжалик коммунист муносабатда бўлиш рўҳида тарбиялашдан, буржуа қарашлари ва ахлоқининг сарқитларини батамом тутатишдан, шаксин ҳўр томонлама, гармоник таразда ўстиришдан, чинанам маънавий маданият бойлигини вужудга келтиришдан иборат, деб ҳўсобилади. Партия ёш авлодини тарбиялашга алоҳида аҳамият беради.

1. Коммунист онглиликни ўстириш соҳасида

а) Илмий дунёқараши шакллантириш. Стихиали иқтисодий тараққиёт ишлаб чиқаришни ва бутун жамият ҳўжнни олган суратда ташкил қилишга ўз ўринини бузати берган, назария кун сайин амалда оширилиб турган социализм ва коммунист жамият қурилиш шартинида, совет жамиятининг барча меҳнатқашлари онгда философик, иқтисодий ва социал-сийбн қарашларини бир бутун ва мунтазам системаси бўлган марксизм-ленинизм асосида илмий дунёқараши шакллантириш боришча даражада аҳамиятга эга бўлади. Партия бутун аҳўлини илмий коммунизм рўҳида тарбиялаш вазифасини қўйди, меҳнатқашлар жаҳон тараққиётининг жараёни ва перспективаларини чўқур тушунишларига, маданият ичидати ва халқаро майдондаги ақоқларини турғи тушуна билишларига, ҳўжн олган суратда коммунист таразда қуришларига, қаракат қилади. Коммунист идеялар ҳўр бир кишининг ҳўл-аъволида, ҳўр бир коллектна ва ҳўр бир ташкилотнинг фаолиятида коммунист ишлар билан ўз-ўзи бўғлаб олиб борилиши лозим.

Турмуш илгари суратган янги проблемаларни назарий жиҳатдан ишлаб чиқиб, уларни ўз вақтида амалда ошириш — жамиятининг коммунизм сари муваффақиятли ҳаракатининг зарур шартидир. Назария бундан бўён ҳам практика йўлини еритиб бориши, коммунист қурилиш муваффақияти олиб боришга қалачик берадиган тўсқинлик ва қийинчиликларини аниқлаш ва бартараф қилишга ёрдам бериши лозим. Партия совет жамиятининг ҳўжн олиб бераётган янги ҳўдисаларни ҳамма жаҳон революцион ишчилар ҳаракати ва озоодлик ҳаракатининг таърибасини ўрганиш ва умумлаштириш асосида марксизм-ленинча назарияни бундан бўён ҳам ривожлантириб боришни, коммунист қурилиш назарияси билан практикасини ижобий таразда қўлиб олиб боришнинг ўзининг энг муҳим вазифаси деб ҳўсобилади.

б) Меҳнат тарбияси. Партия жамиятининг барча аъзоларида меҳнатга коммунист муносабатини ўстиришни тарбиявий ишнинг марказига қўйди. Жамият бахт-саодати йўлида меҳнат қилиш — ҳўр бир кишининг мўқаддас бурчидир. Жамият фойдасига қилинадиган ҳўр қандай жисмоний ва ақил меҳнат қўмрат қилинати ва қадрланади. Барча меҳнатқашларнинг меҳнатнинг энг ақил намуналарини асосида иктымий қўлини олиб боришнинг энг ақил намуналари асосида тарбиялаш лозим.

Кишиларнинг ҳўжн ва ёшн учун керакли нарсаларининг ҳаммасини меҳнат яратди. Шу сабабли меҳнат қўмратли ҳўр бир киши ўз ҳўжн ва фаолият учун, жамият фаровонлиги учун зарур бўлган асосларини яратибди иштирок қилиши керак. Меҳнат қилиш, жамиятдан ҳўр қандай неъматлар оладиган киши техникхўр бўлиб қолур ва бошқаларнинг ҳўсобида япаган бўлур эли. Коммунист жамиятда киши меҳнат қилмаслиги мўкин эмас. Унинг онги ҳам, жамоатчилик фикри ҳам бунга йўқ қўймайди. Қўмратли яраша меҳнат қилиш жамиятининг барча аъзоларининг одати, биринчи ҳўжн эҳтиёжи бўлиб қолади.

в) Коммунист ахлоқнинг қарор топиши. Коммунист ўтти процессида жамият ҳўжнни ахлоқ асослари турғи тобора кучайиб боради, маънавий фангнинг таъсир доираси кенгайиб ва, шунга мўвфиқ, кишилар ўртасидаги ўзаро муносабатларини маъмурий йўл билан тарғибга солишнинг аҳамияти камайиб боради. Партия гражданиларнинг онгли интизомининг барча формаларини, коммунист иктымий ҳўжн асосий қондаларининг мустаҳкамланиши ва ривожланишига олиб борувчи формаларини рағбатлантиради.

Коммунистлар эксплуататорларнинг синфий аҳўлини рад қилиб, эски дунёнинг бузилган эгонист қарашлари ва ахлоқига коммунист ахлоқини — бутун меҳнатқаш инсониятининг манфаат ва идеалларини ифода қилувчи энг адолатли ва олижаноб ахлоқни қарама-қарши қўйди. Эксплуататорлар ҳўмонлиги шартинда бузилган ёки ҳасебсиз поймол қилиб келинган оддий ахлоқ ва адолат нормаларини коммунизм айрим кишилар ўртасидаги муносабатларда ҳам, халқлар ўртасидаги муносабатларда ҳам мустаҳкам ҳўжн қондаларга айлантиради. Коммунист ахлоқ социал аҳўл ва ахлоқга хилоф иллатлар қарши минг йиллар мобайнида ҳалқ оммаси томонидан олиб бориладиган курашда ишлаб чиқилган умумий асосий ахлоқ нормаларини ўз ичига олади. Жамиятнинг

миллатнинг маданият ҳазинаси интернационал характерга эга бўлган ижодлар билан тобора кўпроқ бойиб боради.

Партия СССР халқлари маданиятининг социалистик мазмунини ривожлантиришга катта аҳамият бериб, унинг бундан бўён ҳам ўзаро бойиб, ақиллашиб боришига, унинг интернационал негизининг мустаҳкамланишига ва шу йўл билан коммунист жамиятга ҳўр янги умумий соният маданиятини вужудга келишига ёрдам беради. Партия ҳўр бир халқнинг прогрессив традицияларини қўллаб-қувватлаб, улардан барча совет кишиларини баҳраманд қилиб, коммунизм қурувчиларининг янги, барча миллатлар учун ягона бўлган революцион традицияларини бутун чоралар билан ривожлантириб боради.

г) СССР халқлари илмларининг бундан бўён ҳам эркин ривожланиб боришини, СССРнинг ҳўр бир гражданига ўз ҳўжнган тилда гапириш, ўз болаларини ҳўжнган тилда тарбиялаш ва ўқитиш учун тўла эркинлик бериш, у ёки бу тилини ишлатишда ҳўр қандай имтиёз, чеклаш ёки манъиб қилишларга йўқ қўймаслигини таъминлаш, Халқларнинг қардошларча дўстлиги ва ўзаро ишонч шартинида миллий тиллар тенг ҳўқуқлилик ва бир-бирини бойитиш асосида ривожланиб боради.

Турмушда она тили билан бир қаторда рус тилини ҳам икхтиёр суратда ўрганиш процесси кетаётганлиги ижобий аҳамиятга эгадир, чунки рус тили ўзаро таърибга ала-машига ва ҳўр бир миллат ва аъзолнинг СССРдаги бошқа барча халқларнинг маданий ютуқларидан ва жаҳон маданиятидан баҳраманд бўлишига ёрдам беради. Рус тили амалда СССРдаги барча халқларнинг миллатларро алоқа ва ҳамкорлик қилишдаги умумий тил бўлиб қолади.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ П Р О Г Р А М М А С И

(БОШИ БИРИНЧИ ВА ИККИНЧИ БЕТЛАРДА)

е) Кишилар онгидagi ва ҳуқ-ақдоридagi капитализм сарқитларини йўқотиш. Партия буржуа идеологияси ва ахлоқининг қўриқчиларига, ҳусусий мулкчилик психологиясининг қолдиқларига, бидъат ва ҳуқоротларга қарши курашини коммунистлар тарбия соҳасидagi ишнинг таркибий қисми деб ҳисоблайди.

Ушбу сарқитларига, индивидуаллик ва ҳудудлик қўриқчиларига қарши курашда жамоатчилик, жамоат фикрининг таъсир, таъқид ва ўз-ўзини таъқиднинг ривожлантириш катта роль ўйнайди. Жамиятга қарши қўрилган ҳаракатларини ўртоқларча қоралаш буржуа нарсалар, ахлоқ ва урф-одатларнинг қўриқчиларини таъ-тўқотишнинг тобора асосий воситаси бўлиб қолади. Иجتимоий ва шахсий ҳаётда, ижтимоий бурчин бақаришда яхши ўрнатилган кўрсатиш жуда катта тарбиявий аҳамиятга эга бўлади.

Партия кишиларин илмий материалистик дунёқараш руҳида тарбиялаш учун, диний ҳуқоротларини йўқотиш учун гоий таъсир воситаларидан фойдаланади. Бунда диндорларнинг туғулган ҳаётга қарши қўрилган йўл қўймайди. Системали равишда кенг илмий-атеистик пропаганда олиб бориш, ўтмишда кишилар табиатнинг стихияли кучлари ва социал зулм остида эзилганликлари, табиий ва ижтимоий ҳодисаларнинг ҳақиқий сабабларини билмаганликлари орасида вужудга келган диний эътиқодлар.

2. Халқ маорифи соҳасида

Коммунизмга ўтиш ҳам жисмоний, ҳам ақлий меҳнатга, ижтимоий ва давлат ҳаётининг турли соҳаларида, фан ва маданият соҳасида актив фаолиятга лаяқатли бўлган коммунистик онгдан ва юқори маълумотли кишиларини тарбиялаш ва тайёрлашни тақозо қилади.

Халқ маорифи системаси шундай қуриладики, бунда ёш авлодин ўқитиш ва тарбиялаш турмуш билан, умумий меҳнат билан мустаҳкам боғланади, катта ёшдаги аҳоли ишлаб чиқариш соҳасидаги ишни шахсий истеъдоди ва жамият эҳтиёжларига мувофиқ ўқиб ва билим олишни лозим эттириш билан қўшиб олиб борадиган бўлади. Шундай принципларга асосланган халқ маорифи коммунист жамият асосларининг ҳар томонлама ўсиб босишга етишишга, энг муҳим социал проблемалардан бирининг ҳал этилишига — ақлий меҳнат билан жисмоний меҳнат ўртасидаги муҳим тафовутларнинг бартараф қилинишига ёрдам беради.

Маориф ва тарбия соҳасидаги асосий вазифалар қуйидагилардан иборатдир:

а) Умумий мажбурий ўрта таълимни амалга ошириш. Яқин ўн йил мобайнида мактаб ёшдаги ҳамма болалар учун ўн бир йиллик умумий мажбурий ўрта ва политехника таълими амалга оширилади ва ёшларнинг халқ ҳўжалигида машғул бўлган ва тегишли маълумотга эга бўлмаган қисми учун 8 сифф ҳажмида таълим амалга оширилади, ундан кейинги ўн йилликда — ҳамманинг тула ўрта маълумот олиши учун имконият тугдирилади. Умумий ўрта таълим умумий ва политехника таълимининг кенгайтириш, профессионал тайёргарликни мактаб ўқувчиларининг бажариши мумкин бўлган ижтимоий фойдала меҳнат билан бирга қўшиб олиб бориш, ҳамма типдаги умумий таълим мактабларини тармоғини, шу жумладан ишлаб чиқаришда ажралмаган ҳолда ўрта маълумот берувчи кечки мактабларни анча кенгайтириш бўли билан таъминланади.

Ўрта маълумот фан асосларини пухта билишни, коммунист дунёқараш принципларини ўлаштиришни, фан ва техниканинг ўсиб бораётган тараққиёт даражасига мувофиқ, жамиятнинг эҳтиёжларини, ўқувчиларнинг қўбият ва истакларини, шунингдек соғлом ёш авлодининг маънавий, эстетик ва жисмоний тарбиясини ҳисобга олган ҳолда меҳнат ва политехника жиҳатидан тайёргарликни таъминлаш лозим.

Фан ва техника барқ уриб ривожланиши мубосабати билан профессионал-техника таълими ва ишлаб чиқариш таълими системасини муттасил тақомиллаштириб бориш лозим, токи ишлаб чиқаришда ишловчиларнинг маҳорати уларнинг ижтимоий ва табиий фан соҳалардаги умумий тайёргарлигини ошириш ва инженер-техник, агрономия, медицина билимлари ёки бошқа махсус билимлар олиши билан бирга қўшиб олиб бориш.

б) Мактабга ёшдаги ва мактаб ёшдаги болаларини ижтимоий тарбиялаш. Коммунист халқ маорифи системаси болаларини ижтимоий тарбиялашга асосланади. Оила-нинг болаларга тарбиявий таъсири уларнинг ижтимоий

3. Фан соҳасида

Социалистик ҳўжалик системаси шароитида фан ва техниканинг тараққиёти табиат бойликлари ва кучларидан халқ манфаатлари йўлида энг самарали фойдаланишга, энергиянинг янги ихиларини очишга ва янги материаллар яратишга, иқлим шароитларига таъсир кўрсатиш методларини ишлаб чиқишга, космик фазони ўргатишга имкон беради. Фаннинг қўвчиллиги жамият ишлаб чиқарувчи кўчларини қўвчиллигига суратда ўсишнинг ҳал қилувчи факторига айланади. Партия фаннинг ривожланиши ва фан ютуқларининг халқ ҳўжалигини жорий қилиниши тўғрисида бундан бун ҳам алоҳида ғамхўрлик қилиб боради.

Энг муҳим вазифалар қуйидагилардан иборатдир:

а) Назарий тадқиқотларни ривожлантириш. Фан ва техника тараққиётининг бундан кейинги истиқболлари ҳозирги даврда, аввало, табиёт фанининг етакчи тармоқларининг ютуқлари билан белгиланади. Математика, физика, химия, биологиянинг юксак даражада ривожланиши — техника, медицина, қишлоқ ҳўжалик фанлари ва бошқа фанларнинг юксалиши ва самарали бўлишининг зарур шартидир.

Назарий тадқиқотлар гоит кенг ривожланади, биринчи навбатда техника тараққиётининг бутун мамлакатни электрлаштириш, ишлаб чиқаришни, транспорт ва алоқани комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш, халқ ҳўжалигининг энг муҳим тармоқларини химиялаштириш, атом энергиясини ишлаб чиқаришда қўлланиш каби белгиланган соҳаларида гоит кенг ривожланади. Бунга қўйилганлар киряди:

— мамлакатнинг энергетика ва ёқилли балансини ўрганиш, энергиянинг табиий манбаларидан энг яхши фойдаланиш йўллари ахтариб топил, ягона энергетика системасининг илмий асосларини ишлаб чиқиш, тепловий, ядро, қуш ва химик энергияни бевосита электр энергиясига айлантириш усулларини очиб, термодор реакцияларини бошқариш проблемаларини ҳал этиш;

— янги машиналарни, автоматизма ва телемеханика системаларини яратишнинг назарисини ва принципларини ишлаб чиқиш, радио электроникани интенсив ривожлантириш, ҳисобловчи, бошқарувчи ва информатсион машиналарнинг назарий асосларини ишлаб чиқиш ва уларни техника жиҳатидан тақомиллаштириш;

— химик процессларни тадқиқ қилиш, янги, энг мукамил технология методларини ишлаб чиқиш, халқ ҳўжалигининг барча тармоқлари учун: машинасозлик, қурилиш, рўзгор буюмлари, минерал ўғитлар ишлаб чиқариш учун, шунингдек медицинада ва қишлоқ ҳўжалигини қўллашда, диган янги препаратлар яратиш учун юқори сифатли ва арзон сунъий ва синтетик материаллар яратиш;

— фойдала қазилма бойлиқларини қидириш ва табиат бойликларида комплекс фойдаланишнинг мажбур методларини тақомиллаштириш ва янги, энг самарали методларини топиш.

Медицина проблемаларини муваффақиятли ҳал этиш, қишлоқ ҳўжалигини янада юксалтириш эҳтиёжлари муносабат билан биология фанларининг бутун комплексини ривожлантиришга олға томон катта қадам ташланади. Илмий тадқиқот манфаатлари турмуш ҳодисаларининг моҳиятини тушунириб бериш, организм дунё тараққиётининг биология қонуниятларини олиб бериш, жонли организмнинг физиология, химиясини ўрганиш, турмуш процессларини, жумладан модалар алмасувини ва организмларнинг ирсиятини ва йўналишни ўзгаришларини бошқаришнинг турли усулларини ишлаб чиқиш вазифаларини бу фанлар олдида асосий вазифа қилиб қўлади. Биология фанида Мичурин йўлини янада кенг ва чуқур ривожлантириш лозим, биология фанидаги бу йўл ҳаёт шароитлари организм дунёнинг тараққиётда етакчидир деган фикрга асосланади. Медицина фани ўз куч-этиборини рақ, вирус, юрак-қон томирлари касалликларини ва кишилар ҳаёти учун хавфли бўлган бошқа касалликларнинг олдини олиш қўладиган ва уларга барҳам берадиган воситаларини топишга қаратиш керак. Микроорганизмларни ўрганиш ва улардан халқ ҳўжалигида ва соғлиқни сақ-

нинг асосида қилиш кунт билан тушунириб бориш зарур. Бунда дунёнинг манзарасини тобора тўлароқ очиб бераётган, инсоннинг табиат устидан ҳўқморлигини кучайтираётган ва диннинг муъжизавий кўчлар тўғрисидаги афсоналарига ўрин қолдирмайдиган ҳозирги замон фаннинг ютуқларига суяниш лозим.

ж) Буржуа идеологиясини фох қилиш. Социал тузуми турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаш идеологиясини курашининг бўшаширивини бийдирмайди. Коммунист партия капитализмнинг халқга қарши, реакция моҳиятини ва капиталистик тузумни бўёқ кўрсатиш йўлидаги ҳар қандай ушбуларнинг бундан бун ҳам фох қилаверади.

Партия ушбу тўғаб бораётган капиталистик системадан социализм ва коммунизмнинг гоит катта афзалликларини систематик суратда пропаганда қилади.

Партия реакция буржуа идеологиясига коммунизмнинг илмий идеологиясини қарши қўлади. Ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларнинг тўб манфаатларини фохла қилувчи бу идеология уларни умумий бахт-саодат йўлида курашиш, ишлаш ва яшашга ўргатади. Коммунист идеология — энг инсонпарвар идеологиядир. Коммунист идеологиянинг идеаллари кишилар ўртасида, ҳалқлар ўртасида чинакам инсоний муносабатлар ўрнатишдан, инсонини қирғин урушлар хавфидан халос қилишдан, ер юзида ҳамма кишилар учун умумий тинчлик ва эркин қувноқ ҳаёт ўрнатишдан иборат.

тарбияси билан тобора узвий равишда қўшиб олиб борилиши лозим.

Турли типдаги мактабгача тарбия муассасалари ва мактаб-интернатлар шохобчаларининг ривожлантирилиши мактаб ёшдаги бўлган ва мактаб ёшда бўлган болаларини ота-оналарнинг истаги билан ижтимоий тарбиялаш шидда меҳнаткашлар эҳтиёжининг тула қондирилишини таъминлайди. Ёш авлодин ижтимоий тарбиялашда мактабнинг роли ошад, мактаб болаларга меҳнатга, билимларга муҳаббат ҳисларини сингдириш, ёш авлодин коммунист онглигини ва коммунист ахлоқ руҳида тарбиялаш лозим. Бу ишларнинг ҳаммасида халқ қўвчиллиги, шунингдек комсомол ва пионер ташкилотлари юксак фохли ва масъулиятли роль ўйнаши лозим.

в) Ёш авлодга таълим ва тарбия бориш юксак даражада бўлишини таъминловчи шароитларни яратиш. Партия мактаблар, маданият-оқартув муассасалари қуришнинг кенг программасини, тарбиялаш ва ўқитишнинг эҳтиёжларига тула жавоб берувчи кенг программани амалга ошириш — мулккалайди. Барча мактаблар яхши билимларга эга бўлиладиган ва бир смелли машғулотларга ўтдиладир. Барча мактаблар ҳузурида ўқув устакхоналари, химия-физика кабинетлари ва бошқа кабинет ҳамда лабораториялар ташкил қилинади, қишлоқ жойларида эса мактаблар турли қишлоқ ҳўжалик участкалари ҳам вужудга келтирилади; йирик корхоналарда мактаб ўқувчилари тула ўқув-ишлаб чиқариш цехлари ташкил қилинади. Мактаблар энг янги техника воситалари — кино, радио, телевидение кенг қўлланилади.

Жисмоний ва эстетик тарбиялаш мақсадида барча мактабларда ва мактабдан ташқари муассасаларда гимнастика заллари, спорт шаҳарчалари уюсулланади, болаларнинг бадий ижоди учун, музика, рассомлик, ҳайкалтарошлик билан шугулланишлари учун шароит яратилади. Шаҳар ва қишлоқларда болалар стадионлари, спорт мактаблари, туристик лагерлар, лижя базалари, сув станциялари, ҳавзалари ва бошқа спорт иншоотлари қўвчиллиги.

г) Олий ва ўрта махсус таълим. Фан ва техника ривожланиб бораган сари кенг назарий ва сиёсий савияли, юқори малакали мутахассислар тайёрлаш лозим бўлган олий ва ўрта махсус таълим янада ривожлантирилади. Иш қилинган қисқартирилиши ва бутун аҳоли турмуш даражасининг анча ошishi натижасида ўқиниш ҳоҳлаган барча кишиларнинг олий ёки ўрта махсус билим олишлари учун шароит яратилади. Мамлакатнинг барча районларида корхоналар, қасаба соювлари ва бошқа жамоат ташкилотларининг ёрдамида олий ва ўрта махсус ўқув юрлари, айниқса кечки ва сирғич ўқув юрлари, шунингдек завод олий техника ўқув юрлари, қишлоқ ҳўжалик институтлари (йирик совхозлар базасида) студиялар, консерваториялар ва шу қабилир тармоғи кенгайтирилиши лозим. Олий ва ўрта махсус ўқув юрларида ўқувчилар контингенти йил сайин анча қўвчиллиги керак. Ўн миллионларга кишилар махсус маълумот оладилар.

лашда, шу жумладан элик-оқат ва ем-хашак бўладиган нарсалар, витаминлар, антибиотиклар, ферментлар ишлаб чиқишда, агротехниканинг янги усулларини ахтариб топишда кенг фойдаланиш муҳим аҳамиятга эга.

Оданинг космосга чиқиши имкон берган Ернинг сунъий йўлдошлари ва космик ракетаалар, табиатнинг янги ҳодисалари ва қонуларини очишда, планеталар ва Қўёшнинг тадқиқ қилинишда катта имкониятлар яратди.

Фан барқ уриб ривожланаётган асрда бирдан-бир илмий билиш методи бўлган диалектик материализм асосида ҳозирги замон табиат фаннинг философия проблемаларини ишлаб чиқиш янада катта ақтуал аҳамиятга эга бўлмоқда.

Жамият тараққиётига раҳбарлиқнинг илмий асоси бўлган ижтимоий фанлар соҳасидаги тадқиқот ишларини интенсив равишда ривожлантириб бориш керак. Коммунист қурилиш практикасини ўрганиш ва назарий жиҳатдан умумлаштириш, социализмнинг иқтисодий, сиёсий ва маданий тараққиётининг ҳамда унинг коммунизмга ўсиб ўтишининг асосий қонуниятларини тадқиқ этиш, коммунист тарбия проблемаларини ишлаб чиқиш ижтимоий фанлар соҳасидаги энг муҳим вазифадир.

Иқтисодий фаннинг вазифаси жамиятнинг иқтисодий ҳаётидаги янги ҳодисаларни умумлаштириб беришдан, халқ ҳўжалик проблемаларини ишлаб чиқишдан иборат. Бу проблемаларнинг ҳал этилиши коммунизмни муваффақият қилишга ёрдам қилади. Экономистларнинг диққат эҳтиёри моҳият ва меҳнат ресурсларидан халқ ҳўжалигида энг самарали фойдаланиш йўллари, сановат ва қишлоқ ҳўжалик ишлаб чиқаришнинг пайлаштириш ва ташкил қилинишинг энг яхши методларини ахтариб топишга, ишлаб чиқарувчи кучларни рационал жойлаштириш принципларини ҳамда коммунизм қурилишининг техника-иқтисодий проблемаларини ишлаб чиқишга қаратилиши лозим.

Жаҳон тарихи ва ҳозирги замон жаҳон тараққиёт проблемаларини ўрганиш инсониятнинг коммунизм томон ҳаракат қилиниши, кучлар нисбатининг социализм фойдасига ўзгаришидан, капитализм умумий қризисининг кескинлашувида, империализм мустақил системасининг ҳалокатидан ва унинг оқибатларидан, халқларнинг миллий-оодлик ҳаракатининг юксалишидан иборат қонуний процессни очиб бериш лозим.

Коммунист партия ва совет халқининг турмуш синовидан ўтган голий тарихий тажрибасини жаҳон социализм системасининг, жаҳон коммунист ва ишчилар ҳаракатининг тараққиёт қонуниятларини ўрганиш муҳим аҳамиятга эга.

Табиат, жамият ва кишилик тафаккури тараққиётининг энг умумий қонуналари тўғрисидаги фан бўлган диалектик ва тарихий материализмни бундан бун ҳам қаттиқ турли ҳимоя қилиш ва мукамаллаштириш зарур.

Ижтимоий фанлар бундан бун ҳам буржуа идеологиясига қарши, ўнг социалистик назария ва практикага қарши, ревизионизм ва догматизмга қарши қатъий кураш олиб бориб, марксизм-ленинизм принципларининг соғлиқни қаттиқ турли ҳимоя қилиш керак.

б) Фаннинг ишлаб чиқариш билан қўвчиллиги. Халқнинг яратувчилик меҳнати билан, коммунист қурилиш практикаси билан мустаҳкам алоқа — фаннинг самарали тараққиёт этиши учун гаровдир.

Ҳўжалик ва маданий тараққиётнинг талабларига мувофиқ: илмий муассасалар шохобчаларини, шу жумладан, ҳўжалик қурилишга раҳбарлик қилувчи марказий органлар ҳузуридаги ва халқ ҳўжалиги кенгашлари ҳузуридаги илмий муассасаларни, шунингдек йирик сановат корхоналари ҳузуридаги ва қишлоқ ҳўжалик районларидаги илмий лабораториялар ва институтларни кенгайтириш ва тақомиллаштириб бориш; олий ўқув юрларида илмий-тад-

қиқот ишларини ривожлантириш; илмий муассасалар ва олий ўқув юрларини территориял жойлаштиришнинг яхши-лаш; барча иттифоқчи республикаларда ва йирик иқтисодий районларда фаннинг янада ривожланишини таъминлаш зарур.

Илмий муассасалар халқ ҳўжалигини ва маданиятнинг ривожлантириш планларига қўра ўз ишларини тадқиқотнинг энг муҳим йўналишлари асосида куришлари ва мувофиқлаштиришлари лозим. Илмий ишга раҳбарлик қилишда илмий жамоатчиликнинг роли ўсиб боради. Етилган проблемаларни иқтисодий ҳал этишга ёрдам берув-

4. Маданий қурилиш, адабиёт ва санъат соҳасида

Коммунист жамият қуришни кенг авж олдириш давридаги маданий тараққиёт буюк маданий революциянинг яқунлови босқичи бўлади. Бу босқичда коммунизмнинг талаб қилиш учун зарур бўлган барча идеология ва маданий шароитлар янги таъминланади.

Ишлаб чиқарувчи кучларнинг юксалиши, техника тараққиёти ва ишлаб чиқаришнинг ташкил қилиш, меҳнаткашларнинг ижтимоий активлигини ошириш, ўз-ўзини идора қилиш демократик асосларини ривожлантириш, турмушни коммунист асосда қайта қуриш қўб жиҳатдан аҳолининг маданий ўсишига боғлиқдир.

Коммунизм маданияти жаҳон маданиятни яратган ҳамма яхши нарсаларни ўзига таялаб олиб ва ривожлантириб, инсониятнинг маданий тараққиётда янги олий босқич бўлади. Коммунизм маданияти жамият маънавий ҳаётининг барча ранг-баранг томонларини ва бойлиқларини, янги дунёнинг юксак гоивиллиги ва гуманизмининг ўзида гавдалантиради. Бу сиёфис жамият маданияти, умум-халқ, умминсоният маданияти бўлади.

а) Жамиятнинг маданий турмушини ҳар томонлама ривожлантириш.

Коммунизмга ўтиш шароитида маданиятнинг ҳамма соҳаларидagi иқтисодий фаолият айниқса самарали бўлади ва жамиятнинг барча аъзолари бундан баҳраманд бўлади. Совет адабиёти, музикаси, рассомлик санъати, кинематографияси, театри, телевидениеси, санъатнинг барча турлари гоий мазмунини ва бадий маҳоратини ривожлантиришда янги қўвчиларга қўйилади. Халқ театрлари, оммавий ҳаваскорлик, техника кўтироқчилиги, ва халқ ижодининг бошқа формалари кенг ёйлади. Омманнинг бадий-ижодий фаолиятининг юксалиши янги талантли ёзувчилар, рассомлар, музикачилар, артистларнинг етиш-ти қилинишга ёрдам беради. Жамиятнинг бадий ҳаёти-сини ривожлантириш ва боитишга оммавий-бадий ҳаваскорлик билан профессионал санъатни бирга қўиш асосида эришилади.

Партия адабиёт, санъат, маданиятнинг риваж топ-иш тўғрисида, ҳар бир оламнинг шахсий қўвчиллигини энг тула рўёбга чиқариш учун ҳамма шароитларни яратиш тўғрисида, барча меҳнаткашларини эстетик тарбиялаш тўғрисида халққа юксак бадий дидинг ва маданий малаканинг шаклланиши тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилади. Бадий асос меҳнати янада зақили қилади, турмушга беэафди ва одамни олийжаноб қилади.

Маданиятнинг модий базаси янада кучли суратда юксалиши учун:

— китоб нашр этиш ишлари ва матбуот ҳар томонлама ривожлантирилиши ва шунга мувофиқ полиграфия саноати ва қозғ ишлаб чиқариш ҳам кенгайтирилади;

— кутубхоналар, лекция заллари, кинотеатоналар, театрлар, маданият уйлари, клублар, кино-театрлар қўвчиллиги;

— мамлакатни радиолаштириш, барча сановат ва қиш-

VI. СССРДА КОММУНИЗМ ҚУРИЛИШИ ВА СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАР ҲАМКОРЛИГИ

КПСС Совет Иттифокида коммунизм қурилишини бутун жаҳон социалистик системаси ҳалқлари томондан коммунист жамият қуришнинг таркибий қисми деб били-

Айрим мамлакатларда социалистик революцияларнинг турли вақтларда бўлганлиги ҳамда уларда иқтисодий ва маданий тараққиётнинг турли даражада эканлиги социализм қурилиш тугаллашининг ва бу мамлакатларнинг коммунизм қурилишига кенг аёқ олдириш даврига киришини турли вақтда бўлишини тақозо қилади. Бирок социалистик давлатларнинг ягона жаҳон социализм системаси составида ривожланиши, бу системанинг қонуниятлари ва афзалликларида фойдаланиш уларга социализм қуриш муддатларини қисқартириш имконини беради, уларга озми-қўли бир вақтда, бир тарихий давр мобайнида коммунизмга ўтиш истиқболини очиб беради.

Биринчи бўлиб коммунизмга бораётган мамлакат бутун жаҳон социалистик системасининг коммунизм томон ҳаракатини осонлаштириш ва тезлаштирилади. Совет Иттифоки ҳалқлари коммунизм курач эканлар, бутун инсоният учун халқ синовидан йўллар очиб, бу йўлларнинг тўлиқлигини таъминлашга имконият қилади, бу мамлакатларга қўрсатиладиган ёрдам ва қўвчи кенгайтириш учун тобора кўлай имкониятлар вужудга келтиради.

Ижтимоий кучлар — ишчилар синфи, кооперативлашган деҳқонлар, халқ интеллигенцияси — ва ижтимоий ҳўжалик формалари (социалистик мулкнинг икки формасига асосланган корхоналар) Совет Иттифокида ва бошқа социалистик мамлакатларда бир хил типда бўлганлиги сабабли СССРда ва бу мамлакатларда коммунизм қурилишининг асосий қонуниятлари ҳам, ҳар бир мамлакатнинг тарихий ва миллий хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда, умумий бўлади.

СССРда коммунизм қурилиш ҳар бир социалистик ҳамдўстлик мамлакатнинг манфаатларига жавоб беради, чунки у жаҳон социалистик лагерининг иқтисодий қудрати ва муқофва қўвчиллигини мустаҳкамлайди. СССРнинг бошқа социалистик мамлакатлар билан иқтисодий ва маданий ҳамкорлигини қўвчиллаштириш учун, бу мамлакатларга қўрсатиладиган ёрдам ва қўвчи кенгайтириш учун тобора кўлай имкониятлар вужудга келтиради.

КПСС шунга асосланганлиги, социалистик мамлакатлар ўртасидаги мавжуд иқтисодий муносабат формалари — ташқи савдо алоқалари, халқ ҳўжалик планларини мувофиқлаштириш, ишлаб чиқаришнинг ихтисослаштириш ва кооперативлаштириш — тобора ривожлана ва тақомиллаш-ша боради.

Социалистик тузум мамлакатлар ўртасида капитализм мерос қолган иқтисодий ва маданий тафовутни тугатиш учун, капитализм даврида иқтисодий жиҳатдан орда қолган давлатларни янада тезкор ривожлантириш ва мазкур давлатларнинг экономикаси ва маданиятини тўхтовсиз қолдиртириш учун, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг умумий тараққиёт даражасини баробарлаш-тириш учун шароит яратди. Бу, социализм, иқтисодий системасининг афзалликлари билан, иқтисодий муносабатларда тенг ҳўқуқлилиги, ёзаро ердам ва тажрибани ўртоқла-иш, жумладан, илмий-техника ютуқларини ёзаро айир-болош, илмий тадқиқот ишларини мувофиқлаштириш, сановат объектларини биргаликда қуриш, табиий ресурс-ларни ишга солишда ҳамкорлик қилиш йўли билан таъминланади. Ҳар томонлама қардошларча ҳамкорликдан ҳар бир социалистик мамлакат, умуман жаҳон социализм системаси манfaat қўради.

Социализм ва коммунизм қуриш манфаатлари ҳар бир социалистик мамлакатда ўз миллий ҳўжалигини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш йўлидаги куч-қайратни бутун социалистик ҳамдўстлик доирасидаги иқтисодий ҳамкор-лиги мустаҳкамлаш ва кенгайтириш йўлидаги куч-қайрат билан қўвчиллиги талаб қилади. Социалистик мамлакатлар экономикасини юксалтириш ва унинг умумий даражасини баробарлаштириш, аввало, ҳар бир мамлакатнинг ўз ички ресурсларидан тула фойдаланиши йўли билан, халқ

чи эркин ўртоқлик мунозаралари фанни ривожланти-ришининг зарур шартидир.

Партия фаннинг модий базасини янада мустаҳкамлаш ва тақомиллаштириш ҳамда энг қўвчиллиги иқтисодий куч-ларни илмий фаолиятга жалб этиш тадбирларини қўради.

Билимнинг энг муҳим соҳаларида қўлга киритилган олдинги позицияларини совет фан қўлида маҳкам сақлаб қолш ва барча асосий йўналишлар бўйича жаҳон фанида етакчи мамъени эгаллаш — совет олимларининг шарафли ишидир.

ҳўжалик районларини ўз ичига олувчи телевизион марказлар қуриш тугалланади; — халқ университетлари, театр коллективлари ва бошқа маданий ҳаваскорлик ташкилотлари кенг ривож-лантирилади;

ҳамманинг фойдаланиши мумкин бўлган илмий ва техника лабораториялари, ҳавас ва қўвчиллиги бўлган ҳамма кишиларнинг ишлаш учун бадий устакхоналар ва кинотеаталарнинг кенг шохобчалари вужудга келти-рилади.

Партия

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ П Р О Г Р А М М А С И

(БОШИ 1, 2 ва 3-БЕТЛАРДА).

Коммунист жамият ўтмишдаги барча социал-иқтисодий формациялардан фарқи улароқ, стихияли равишда эмас, балки марксист-ленинчи партия раҳбарлик қилиб ҳалқ оммасининг оғли ва маълум мақсадга қаратилган фаолияти натижасида таркиб топади. Ишчилар синфининг, бутун меҳнаткашларнинг энг илгор вакиллари ўз сафларига бирлаштирилади. Омма билан маҳкам боғланган, ҳалқ орасида ҳеч қандай изат-бўрига эга бўлмаган, жамият тараққиёти қонуниларини билан олган коммунист партия коммунизм куриш соҳасидаги барча ишларга турли раҳбарликни таъминламоқда, бу ишларга ташкилий, илмий, илмий жиҳатдан асосланган характер бермоқда.

Совет жамияти ҳаётининг янги тараққиёт босқичида партиянинг ролини ошув:

— сиёсий ва ташкилий раҳбарликнинг янада юқори ражада бўлишини талаб қилувчи коммунист кўриш вазибалари миссиясининг ўсиши ва мураккаблиги билан;

— омманинг иқодий активлиги ўсиши, янгидан-янги миллион-миллион меҳнаткашларнинг давлат ишларини ва ишлаб чиқаришни бошқаришга жалб этилиши билан;

— социалистик демократиянинг янада ривожланиши, жамоат ташкилотлари ролини ошвиши, иттифоқи республикалар ва маҳаллий ташкилотлар ҳуқуқларининг кенгайиши билан;

— илмий коммунизм назариясининг, уни иқодий ривожлантириш ва пропаганда қилиш аҳамиятининг тобора ўсиб бориши, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашни кўчатириш ва кишилар оғидаги турли сарф-қилларни йўқотиш учун курашни кўчатириш зарурлиги билан белгиланади.

Коммунизм курилиши кенг авж олган даврга партиянинг ўзининг ривожланишидаги, унинг сиёсий, идеологик ва ташкилий ишларининг ривожланишидаги янги, янада юқори ража босқичи келди. Партия оммага, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишга, жамиятнинг маънавий ҳаётини ривожлантиришга ўзининг раҳбарлик қилиш даражаси коммунизм куриш даврининг ўсиб боруши талабларига жавоб бериши учун ўз фаолиятининг формалари ва методларини узлуksиз такомиллаштириб боради.

Партия, коммунист жамият кураётган ҳалқнинг илгор оғида сифатида, ўз ички партиянинг турмушини ташкил қилишда ҳам олдинда бормоқ, коммунист иқтисодий ўз-ўзи идора қилишнинг энг мукамил формаларини ишлаб чиқишда намуна ва ўрнак бўлишига эришиши учун коммунист турмушининг қонуни — партия турмушининг ленинча нормаларига ҳамма коллектив раҳбарлик принципларига эришиш, партия органилари ва уларнинг ҳодимларининг партия оммаси олдидаги масъулиятини ошвириш, барча коммунистларнинг активлиги ва ташаббусини ошвириши, уларнинг партия сиёсатини ишлаб чиқиш ва амалга оширишда иштирок этишини таъминлаш, танқид ва ўз-ўзини танқидни кўчатиришдир. Бу — партиянинг ўзининг гўяйи ва ташкилий жиҳатдан мушаккамлашнинг, партия сафлари бирлиги ва ижтисоий мушаккамлашнинг, партия ички демократиясининг ҳар томонлама ривожлантириш ва шу асосда барча партиянинг қулилари активлаштириш, омма билан алоқани мушаккамлашнинг зарур шартидир.

Партия турмушининг ленинча принциплари шахсга сиғиши билан ва у билан боғлиқ бўлган коллектив раҳбарликни бузиш, партия ички демократиясини ва соци-

листик қонуничиликни бузиш билан сиғишга олмайди. Шахсга сиғиши партия ролининг ва ҳалқ оммаси ролининг камситилишига олиб боради, партия гўяйи турмушининг ҳамда меҳнаткашлар иқодий активлигининг ривожланишини бўғиб қўяди.

Ленинча коллектив раҳбарлик принципини илчил амалга ошириш, раҳбар партия органиларига янги, соғлом партия қулиларининг қўллаб келишини таъминлаш, кенс ва ёш кадрларни бирга турти мослаб ишлашнинг мақсадида, шунингдек айрим ҳодимлар қўлида ҳокимиятнинг ҳалдан ташқари қўлланиши имкониятига йўл қўймаслик ва уларнинг коллектив контроли остида чиқиб қилиш ҳолларининг олдини олиш учун партия қўлидаги тадбирларни амалга оширишни зарур деб ҳисоблайди.

а) Партиянинг сайлаб қўйиладиган барча органилари составини — бошланғич партия ташкилотларидан тортиб Марказий Комитетгача барча органилари составини муайян пропорцияларда системали суратда янгиллаб туриш практикаси жорий қилиниши, бунда раҳбарликнинг давомийлиги бўлиши таъминланиши.

Набатдаги ҳар бир сайловда КПСС Марказий Комитети ва унинг Президиуми составининг камид туртдан бир қисми янгиланади. Президиум аъзолари, қонда тарихида кўпи билан қаторасига уч қачирқ давомида сайланадиганлар. Партиянинг у ёки бу аъзолари, обрў-эътибор қозонганликлари, юксак сиёсий, ташкилотчилик ва бошқа фаизаларга эга бўлганликлари сабабли, раҳбарлик органиларига қаторасига бундан ҳам узокроқ муддатга сайланишлари мумкин. Бундай ҳолда тегишли номзад ёки (яшири) овоз бериш вақтида овозларнинг камид туртдан уч қисми берилган тақдирдагина сайланган ҳисобланади.

Иттифоқи республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари, ўлка, област комитетлари составининг набатдаги ҳар бир сайловда камид учдан бир қисми янгиланади. округ, шаҳар ва район партия комитетлари составининг, бошланғич партия ташкилотлари партия комитетлари ёки бюроси составининг камид арми янгиланади. Шу билан бирга мазкур раҳбар партия органиларининг аъзолари узоғи билан кўп деғанда қаторасига уч муддатга сайланишлари мумкин. Бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари кўпи билан икки муддатга қаторасига сайлана олади.

Партия ташкилотлари у ёки бу ҳодими, унинг сиёсий ва ишчилик сифатига қараб, раҳбар органилар составига узокроқ муддатга ҳам сайлаши мумкин. Бундай ҳолда сайланиш учун овоз беришда қатнашган коммунистлар овозининг камид туртдан уч қисмини олиш талаб қилинади.

Раҳбар партия органиларининг составидан бу составда бўлиш муддати тугатилган сабабли чиқиб қолган партия аъзолари кейинги сайловларда яна сайланишлари мумкин.

Белгилангани, КПСС Марказий Комитети составидан ва бошқа раҳбар органилар составидан чиқариш тўғрисидаги қарор қабул ёки (яшири) овоз бериш йўли билан, шу орган ҳамма аъзолари составининг камид учдан икки қисми бу қарорга овоз берган тақдирдагина қабул қилиниши мумкин.

б) Партия ташкилотларида пастдан юқоригача, шу жумладан алоҳида шарафига ишловчи партия ташкилотлари (армия, флот) сайлаб қўйилиш ва ҳисоб бериш принципини қўлланиш кенгайтирилиши.

в) Партия мажлислари, конференциялари, съездларининг, партия комитетлари пленумларининг ва бошқа

коллектив органиларнинг роли оширилсин. Партияда унинг сиёсати ва амалий фаолиятига оид масалаларни эркин ва амалий муҳокама қилиш учун, мунозарали ёки етарли аниқ бўлмаган масалалар юзасидан ўртоқлик дискуссиялари ўтказиш учун қўлай шароит таъминланиши.

г) Маош тўланадиган партия аппарати муттасил қис-қартиб борилиши, коммунистлар штатсиз ҳодимлар сифатида жамоат иши тартибда кенгрок жалб этилиши.

д) Синалган иш методи бўлган, ҳато ва камчиликларни аниқлаш ва тузатиш, кадрларни турти тарбиялаш йўли бўлган танқид ва ўз-ўзини танқид ҳар томонлама ривожлантирилиши.

Коммунизм курилиши авж олдириган даврда партия аъзосининг роли ва масъулияти яна кўпроқ ошди. Коммунист ишлаб чиқаришда, иқтисодий ва шахсий ҳаётда ўзининг бутун ҳуқуқ-аъвои билан коммунистик муносабатларни ривожлантириш ва мушаккамлаш учун курашда юксак ўрнак кўрсатиши, коммунист ахлоқ принципларини қатъий риоя қилиши лозим. КПСС энг оғли ва актив меҳнаткашлар билан ўз сафларининг тўқидирилади, коммунист деган номни соф саклайди ва юқори тутди.

Партия ички демократиясининг ривожланиши коммунистлар активлигининг ўсишини ва оликаноб коммунистик идеалларни амалга ошириш учун коммунистлар масъулиятининг ошвишини таъминлайди, уларда ҳамма соҳада партия принципларига, унинг юксак мақсадларига тўла мувофиқ суратда ҳаракат қилиш, ички, узвий аҳтисий ҳиссини тарбиялашга ёрдам қилади.

Партия бундан буйи ҳам ўз сафларининг бирлиги ва монолитлигини мушаккамлаб боради, марксизм-ленинизм байроғини покиза саклайди. Партия ўз воситалари арсеналида КПСС Уставида назарда тутилган ташкилий ғарантияларни, марксист-ленинча партиявийлик билан сиғиштириб бўлмайдиган фракциячилик ва гуруҳбозлиқнинг ҳар қандай қўлиниларига қарши ташкилий ғарантияларни саклайди. Партиянинг бўлимас гўяйи ва ташкилий ижтисоий унинг енгилмаслигининг энг муҳим манбаи, коммунист курилишининг улғу вазибаларини муваффақият қилиш ҳал этишининг ғаровидир.

Ҳалқ — коммунизм курилишининг ҳал қилувчи кучидир. Партия ҳалқ учун ишлайди, ҳалқга хизмат қилишни ўз фаолиятининг маъноси деб билади. Партиянинг ҳалқ билан алоқаларининг янада кенгайиши ва чуқурлаиши коммунизм учун курашда муваффақият қозонишининг зарур шартидир. Партия ички ва ташқи сиёсатининг энг муҳим масалалари юзасидан меҳнаткашлар билан доим маслаҳатлаишни, бу масалаларни умумхалқ муҳокама-сига олиб чиқиши, партиячиларнинг ўзининг бутун ишда қатнаишига кенг жалб этилиши ўз бурчи деб ҳисоблайди. Социалистик демократия қанча кўп ривожланиши, партиянинг меҳнаткашлар орасида олиб борадиган ишлари шунча чуқур ва ҳар томонлама бўлади, унинг оммага таъсири шунча кучли бўлади.

Партия Советлар, касаба союзулари, комсомол ва меҳнаткашларнинг бошқа оммавий ташкилотлари фаолиятининг кенгайиши ва яхшиланишига, омманинг иқодий ғайрати ва ташаббусининг ривожланишига, СССРдаги барча ҳалқларнинг бирлиги ва дўстлигининг мушаккамлаишига бутун чоралар билан ёрдам қилади.

КПСС — ҳалқро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг ажралмас таркибий қисмидир. Пролетар интернационализмининг синалган марксист-ленинча принциплари билан қўллаб-қувватланади.

1961 ИЙЛ 7 НОЯБРДА ТОШКЕНТ ШАҲРИДА МЕҲНАТКАШЛАР НАМОЙИШИ ТЎҒРИСИДА

Улғу Октябрь социалистик революциясининг 44 йиллиги байрами қилинган кўни 1961 йил 7 ноябрда Ленин номи майдонда Тошкент шаҳар меҳнаткашларининг намоийиши бўлади.

Намоийи соат 11 да бошланади. Намойишда қатнаиладиган меҳнаткашлар ўз корхона ва муассасалари бўйича йиғилиш пунктларига қўйилган, Ленин номи майдонга уюшган ҳолда белгиланган маршрутга мувофиқ район колонналари билан йўл олади.

Ленин номи майдонга тақдир биланлар бўлган кишилар соат 9 дан 45 минут ўтганга қадар қўйилад.

ОКТЕБР КОМИССИЯСИ.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ГАРНИЗОНИ БУЙИЧА БУЙРУҚ

1961 йил 4 ноябрь № 76 Тошкент шаҳри.
1961 йил 7 ноябрь ПАРАДИ ТЎҒРИСИДА

§ 1. 1961 йил 7 ноябрда Улғу Октябрь социалистик революциясининг 44 йиллиги шарафига В. И. Ленин номи майдонда эрта билан соат 10 да Тошкент гарнизони қўшинларининг паради ўтказилади.

Паради Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг нумондони армия-генерали И. И. ФЕДЮНИНСКИЙ қабул қилади.

Парада қўмондонлик қилиш менга топширилади.

§ 2. Қисм командирилар навбатчи-ларни жунатишлари ва қўшинлар-ни парада белгиланган вақтда

таъкидланган тартибда олиб чи-қишлари лозим.

Қўшинлар ёғи, парад кийимида чиқарилад.

§ 3. Артиллерия, салюти менинг кўр-сатмам билан берилади.

§ 4. В. И. Ленин номи майдонда парад вақтидаги тартибга раҳбар-лик қилишни Тошкент шаҳар гар-низонининг командири подполков-ник И. С. РИЖИКқа юклайман.

Тошкент шаҳар гарнизони-нинг бошлиғи генерал полков-ник

Н. ЛЯШЧЕНКО.

СЪЕЗД ҚАРОРЛАРИ ЯНГИ ЗАФАРЛАРГА ЧОРЛАЙДИ

Жонажон партиямиз XXII съездининг тарихий қарорларини республикамиз меҳнаткашлари маънуали билан кутиб олойдилар, уларда ўз хоҳишларининг тўла ифодасини кўриб қилиш қўллаб-қувватламоқда-лар. КПСС XXII съездининг ўз ишнини таъминлаганига бағишлаб корхона ва муассасаларда ўтказилаётган кўп минг кишилик митингларда нотинчлар фидоко-рона меҳнатлари билан комму-низмнинг моддий-техника база-сини яратиниш таллатишга қатъий без боғлагандиларини билдирмоқдалар.

— Съезд қарорлари — деди «Ташкенткабель» заводи сле-сарлар бригадасининг бошлиғи М. Абдуразақов, — комму-низмга олиб борадиган йўлар-ни чарогон қилиб туришни, со-вет кишиларини буюк Ленин идеаллари йўлида меҳнат ва ижод этишга илҳомлантирмоқ-да.

Ишчи-хизматчилар олға то-мон ҳаракатиниши тўхтатишга, Сталин шахсига сиғишиш дари-даги «тартиблар»ни қайтариш-га уринган фракциячиларнинг кирдиқорларини ғазаб ва наф-рат билан ғанирмоқдалар.

«Қизил Ўзбекистон»нинг нав-батдаги сони 6 ноябрда чиқа-ди.

— КПСС сафларининг ижтисо-ди ва бирлиги, ленинчи Мар-казий Комитетнинг дошимаид-лиги ва принципиялиги тўғрй-ли бир ҳовуқ фракциячиларнинг партияни Ленин йўлидан тоқти-риш мақсадидаги уришларига ўз вақтида зарба берилади. Биз бундан жуда мамнукимиз. Тош-кентдаги биринчи пойфалар фабрикасининг техникни Махмуд Маъруфов фабрика коллективининг фикрини ифодалаб шун-дай деди.

— Съезд қарорлари — биз-нинг қароримиз! Биз уларни амалга ошириш учун янада ғай-рат билан меҳнат қиламиз, — деди Тошкент Чини заводи-нинг ишчиси Раззоқ Вахобов.

Шу қуларда республикамиз-нинг қасрига борман «Партия», «Программа», «Коммунизм» де-ган сўзларни эшитамиз. Совет Иттифоқи Коммунистик пар-тиясининг XXII съезди қар-орлари халқимизнинг дилида ҳам, тилида ҳам муҳайидир.

«Қизил Ўзбекистон»нинг нав-батдаги сони 6 ноябрда чиқа-ди.

ТОШКЕНТ, КПСС XXII съезди ўз ишнини тугатиши муносабати билан «Ташкенткабель» заводида ишчилар, хизматчилар ва инженер-техник ҳодимларнинг кўп минг кишилик митинги бўлиб ўтди. Митингда сўзга чиққан конструктор Е. Ф. Никитченко, тонар Ю. Андреев, куйиш цехининг бошлиғи А. Я. Соловьев, мастер И. А. Гладков ва бошқа ўртоқлар завоётнинг фикрини ифдаллаб, жонажон партиямиз съезди қарорларини қизгин маъзулалар билан сўзламоқда. СУРАТДА: митинг лэйи, Ўртоқ Юрий АНДРЕЕВ, Ф. Лейзерович фотоси, (ТАТАГ фотохроникаси).

Редактор З. И. ЕСЕНБОВЕВ.

«Қизил Ўзбекистон» «Павла Восточна» ва «Ўзбекистон Сурх» бирлашган нашриятининг басмахонаси, Тошкент шаҳри
Р 10.027. Намр. В. 260.